

ОБІЗНАНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ПРО ЕПІДЕМІЮ ВІЛ В УКРАЇНІ 2014

Підготовано
для:

giz

Автори:

Інна Волосевич, Старший дослідник, Відділ досліджень ринків, GfK Ukraine
Даріна Міханчук, Дослідник, Відділ досліджень ринків послуг, GfK Ukraine;
Нік Мун, Начальник відділу соціальних досліджень GfK NOP

Дата:

26.01.2015

Зміст

Абревіатури	3
Загальна інформація про дослідження.....	4
1 Знання про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» і Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД	5
2 Знання про ВІЛ	10
3 Ставлення до ВІЛ	19
4 Ризикована поведінка і тест на ВІЛ.....	28
5 Ставлення до ЛЖВ	40
6 Ключові індикатори прогресу в запровадженні глобальних заходів у відповідь на СНІД.....	47
6.1 Індикатор 1. Процент молодих людей у віці 15–24 роки, які правильно вказують способи профілактики передачі ВІЛ статевим шляхом і водночас відкидають основні хибні уявлення про передачу ВІЛ	47
6.2 Індикатор 2. Процент молодих жінок і чоловіків у віці 15-24 роки, які мали статеві контакти у віці до 15 років	48
6.3 Індикатор 3. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	49
6.4 Індикатор 4. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого акту	49
6.5 Індикатор 5. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають свої результати	50
6.6 Індикатор 6. Частка чоловіків і жінок у віці 15-49 років, які повідомляють про дискримінаційне ставлення до людей, що живуть з ВІЛ	51
7 Висновки і рекомендації.....	53
7.1 Обізнаність про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» і Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД	53
7.2 Знання про ВІЛ	53
7.3 Ставлення до ВІЛ	55
7.4 Ризикована поведінка і тестування на ВІЛ	57
7.5 Ставлення до ЛЖВ	58
7.6 Рекомендації щодо змістового наповнення кампанії	60
8 Дизайн вибірки.	61

Абревіатури

СНІД – синдром набутого імунодефіциту

ВІЛ – вірус імунодефіциту людини

СІН – споживачі ін'єкційних наркотиків

ЛЖВ – люди, що живуть з ВІЛ

УЦКС – Державна установа «Український центр контролю за соціально небезпечними захворюваннями Міністерства охорони здоров'я України»

Цільові групи:

Населення, населення України, українці – населення України у віці 15 років і старше

Молодь – населення України у віці від 15 до 24 років

Населення Дніпропетровської області – населення Дніпропетровської області у віці 15 років і старше

Загальна інформація про дослідження

Метою даного дослідження є оцінка результатів кампанії «Не Дай СНІДу Шанс!»: досягнуті зміни, вимірювання знань, ставлення і поведінкових установок населення України щодо ВІЛ і СНІД.

Перша хвиля дослідження була проведена в Автономній Республіці Крим у січні-лютому 2013 року, охопивши дві цільові групи: населення Криму у віці 15+ і у віці 15-24 роки.

Друга хвиля дослідження була проведена в Україні (за винятком Криму і населених пунктів у Донецькій і Луганській областях, непідконтрольних українському уряду) в листопаді 2014 р. Було охоплено три цільові групи: населення України у віці 15+ і у віці 15-24 (Молодь), а також населення Дніпропетровської області у віці 15+.

Дніпропетровська область вирізняється високою часткою ВІЛ-інфікованого населення, тому стала пріоритетною для кампанії «Не Дай СНІДу Шанс!». Станом на 1 грудня 2014 р. Дніпропетровська область посідає друге місце в Україні за поширеністю ВІЛ після Одеської області (732 ЛЖВ на 100 000 населення)¹.

Загальний обсяг вибірки другої хвилі дослідження складає 1479 інтерв'ю², з яких 411 інтерв'ю – вибірка по Молоді, 321 інтерв'ю – по Дніпропетровській області.

Вибірка по Україні репрезентативна для мешканців населених пунктів України, підконтрольних українському уряду, у віці 15+ за статтю, віком, розміром населеного пункту, регіоном проживання респондента згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.

Вибірка по Молоді репрезентативна для мешканців населених пунктів України, підконтрольних українському уряду, у віці 15-24, за статтю, віком, розміром населеного пункту, регіоном проживання респондента згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.

Вибірка по Дніпропетровській області репрезентативна для населення Дніпропетровської області у віці 15+ за статтю, віком, розміром населеного пункту, регіоном проживання респондента згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.

¹ Згідно з даними Українського центру контролю за соціально небезпечними захворюваннями Міністерства охорони здоров'я України (9 грудня 2014 р.). <http://dssz.gov.ua/attachments/article/2421/листопад%202014.pdf>

² Вибірка 1479 інтерв'ю включає 1068 респондентів – мешканців України (з них 211 респондентів у віці 15-24 і 111 мешканців Дніпропетровської області), а також додаткові 200 інтерв'ю з респондентами Молоді, 211 – з мешканцями Дніпропетровської області. Додаткові інтерв'ю були проведені з метою забезпечення достатньої кількості респондентів для проведення надійного аналізу.

1 Знання про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» і Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД

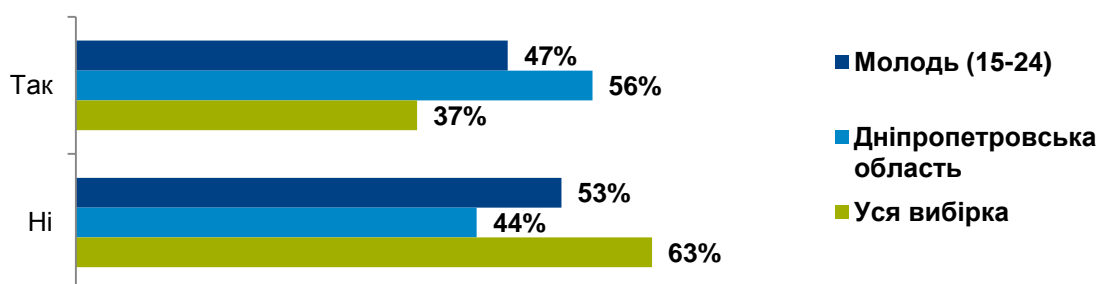
Загалом, 37% українців чули про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!», серед Молоді цей процент вищий (47%).

У Дніпропетровській області кількість тих, хто чув про кампанію, значно більша, ніж загалом по Україні, – 56%.

Рисунок 1.1

А1. ЧИ ВИ ЩОСЬ БАЧИЛИ АБО ЧУЛИ ПРО КАМПАНІЮ «НЕ ДАЙ СНІДУ ШАНС!»? (показують картку з прикладом рекламних матеріалів кампанії)

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; уся вибірка, N=1479

Найбільш поширеними джерелами інформації про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» в Україні є телебачення (29%), зовнішня реклама/білборди (14%) і газети (7%).

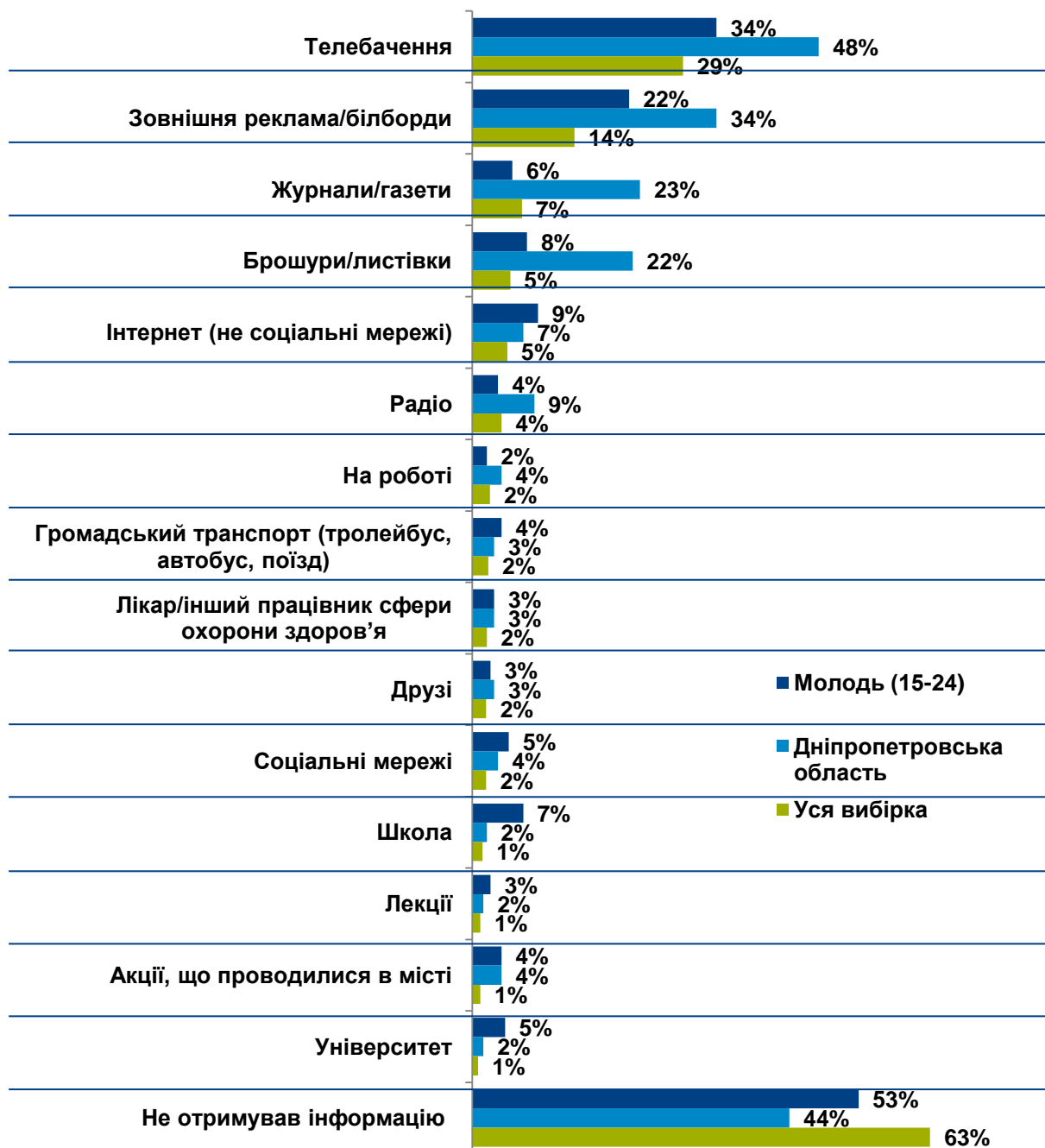
Тільки 5% українців знають про кампанію з Інтернету (не включаючи соціальні мережі); цей процент є вищим серед Молоді (9%), така же тенденція спостерігається і для більшості решти джерел інформації про кампанію. Якщо цільовою аудиторією кампанії є передусім молоді люди, то стратегія, вочевидь, працює.

На відміну від усього населення України, мешканці Дніпропетровської області частіше дізнавалися про кампанію по телебаченню (48%), бачили зовнішню рекламу/білборди (34%), читали в газетах (23%), брошурах (22%), чули по радіо (9%). У Дніпропетровській області більше людей відзначили усі можливі джерела, певно, це відбиває більш активну діяльність у рамках кампанії в даному регіоні.

Рисунок 1.2

А3. СКАЖІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, ДЕ ВИ БУДЬ-ЩО ЧУЛИ АБО БАЧИЛИ ПРО КАМПАНІЮ «НЕ ДАЙ СНІДУ ШАНС!»?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; уся вибірка, N=1479

*Графік не включає джерела, що складають 2% відповідей чи менше

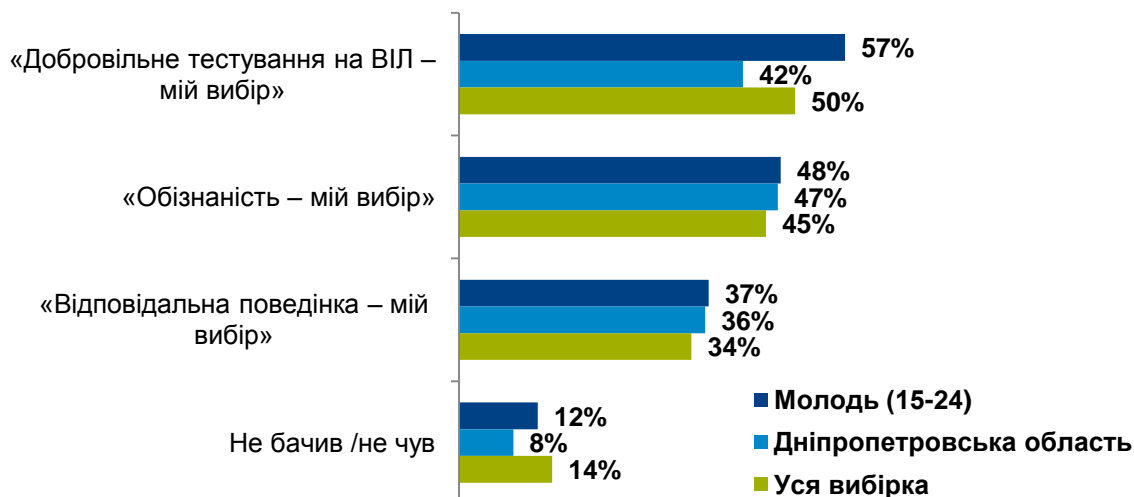
Найбільше запам'ятався слоган «Добровільне тестування на ВІЛ – мій вибір» – половина тих, хто чув про кампанію, згадали його. Причому респонденти серед Молоді називали його частіше, ніж населення загалом.

Мешканці Дніпропетровської області найкраще запам'ятали слоган «Обізнаність – мій вибір» (47%).

Рисунок 1.3

A2. ЧИ ВИ БАЧИЛИ АБО ЧУЛИ ЯКІСЬ СЛОГАНИ КАМПАНІЇ «НЕ ДАЙ СНІДУ ШАНС!»? (показують картку з прикладом рекламних матеріалів кампанії)

% респондентів, які будь-що чули або бачили про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!»: Молодь (15-24), N=201; Дніпропетровська область, N=190; Уся вибірка, N=622

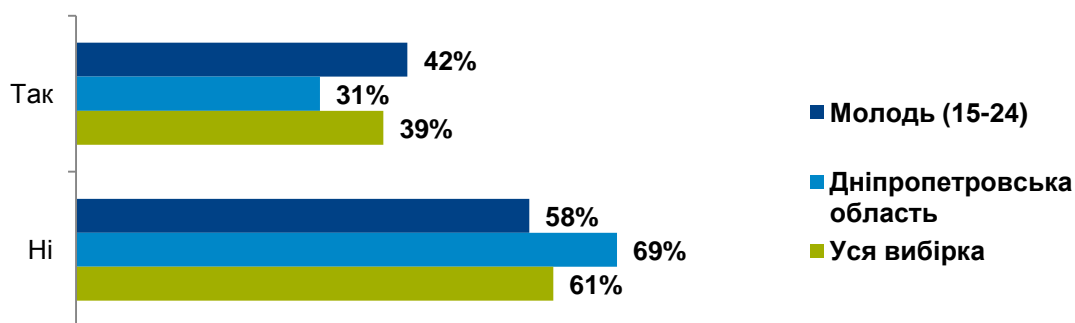

39% українців чули про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД. Цей процент є вищим серед Молоді (42%), проте нижчим серед населення Дніпропетровської області (31%).

Рисунок 1.4

A4. ЧИ ЧУЛИ ВИ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ЛІНІЮ ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ З ПРОБЛЕМ ВІЛ/СНІД?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

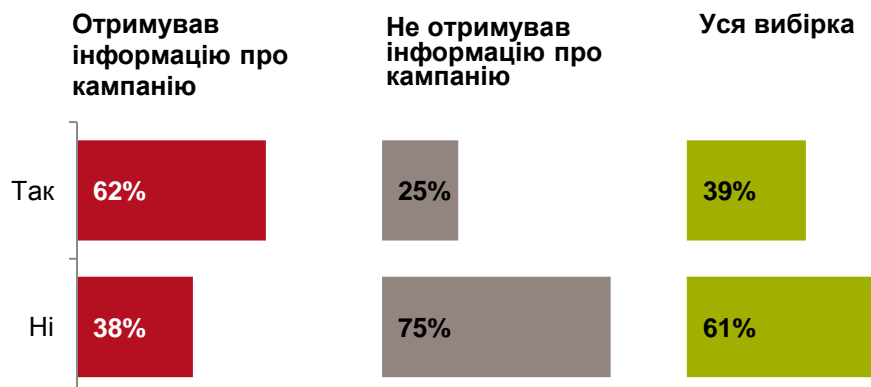

Кампанія «Не Дай СНІДу Шанс!» підвищила обізнаність про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД. Серед тих, хто чув про кампанію, 62% знають про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД, тимчасом як серед тих, хто не знав про кампанію, тільки 25% чули про цей телефон довіри.

Рисунок 1.5

A4. ЧИ ЧУЛИ ВИ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ЛІНІЮ ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ З ПРОБЛЕМ ВІЛ/СНІД?

% усіх респондентів, хто отримував інформацію про кампанію, N=622; хто не отримував інформацію про кампанію, N=857; Уся вибірка, N=1479

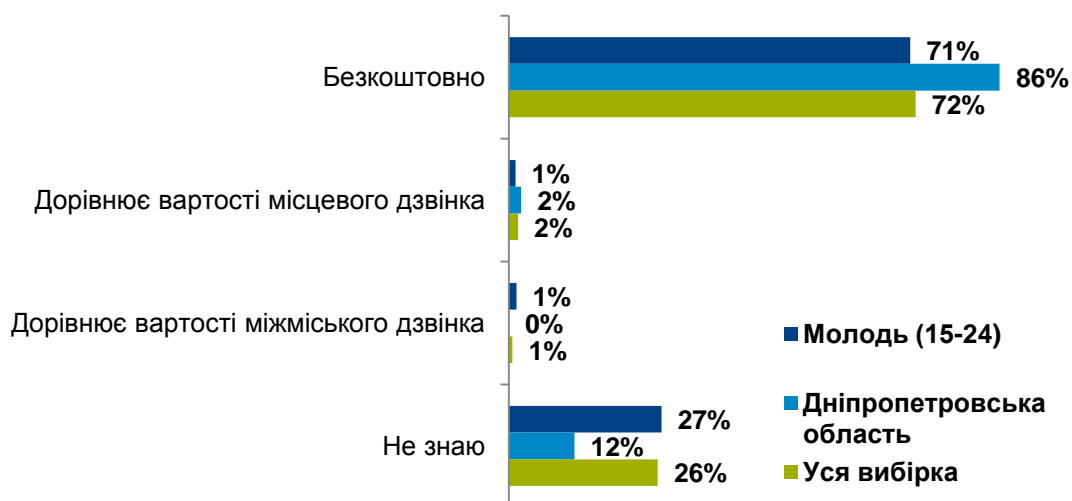

Більшість українців (72%) знають, що дзвінки на цей номер безкоштовні. Ця цифра ще більша серед населення Дніпропетровської області (86%). Чверть українців нічого не знають про вартість дзвінків на телефон довіри. Тільки 3% думають, що телефон довіри платний. Щодо цього немає суттєвої різниці в показниках серед Молоді і населення загалом.

Рисунок 1.6

A5. ЧИ ВІДОМО ВАМ, СКІЛЬКИ КОШТУЄ ДЗВІНОК НА НАЦІОНАЛЬНУ ЛІНІЮ ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ ІЗ ПРОБЛЕМ ВІЛ/СНІД? ЦЕ...

% респондентів, які чули про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД: Молодь (15-24), N=169; Дніпропетровська область, N=87; Уся вибірка, N=570

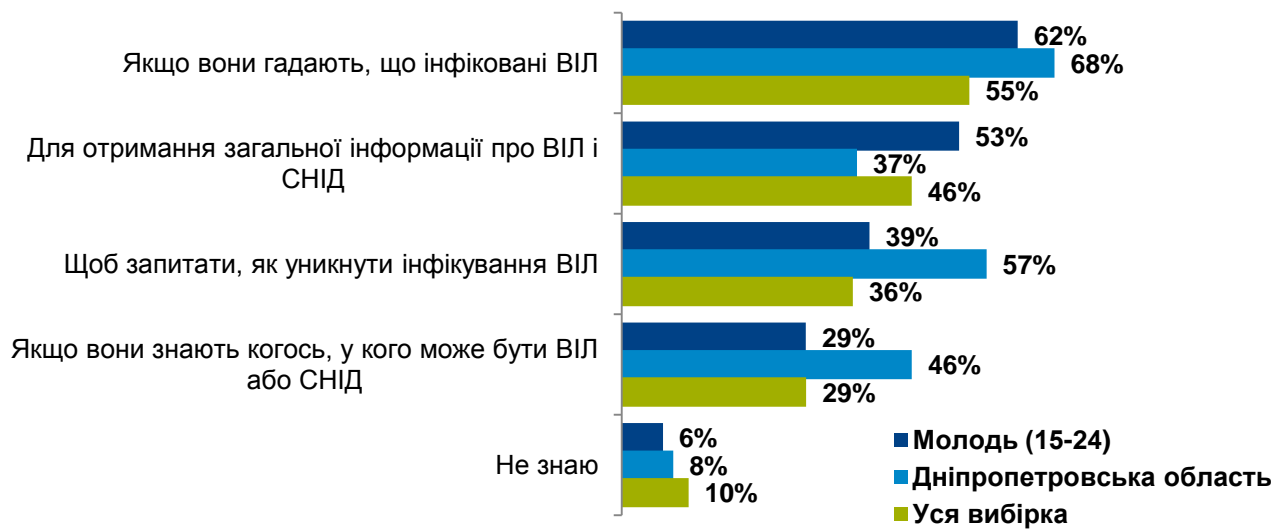
Українці, які чули про телефон довіри, назвали такі ситуації, коли туди треба телефонувати: у випадку побоювань, що інфікувалися ВІЛ (55%); для отримання загальної інформації про ВІЛ і СНІД (46%). Подібні показники і серед Молоді.

У населення Дніпропетровської області потреба в загальній інформації про ВІЛ і СНІД є найнижчою порівняно з іншими причинами для дзвінка.

Рисунок 1.7

А6. КОЛИ ЛЮДЯМ НЕОБХІДНО ТЕЛЕФОНУВАТИ НА НАЦІОНАЛЬНУ ЛІНІЮ ТЕЛЕФОНУ ДОВІРИ?

% респондентів, які чули про телефон довіри: Молодь (15-24), N=169; Дніпропетровська область, N=87; Уся вибірка, N=570

2 Знання про ВІЛ

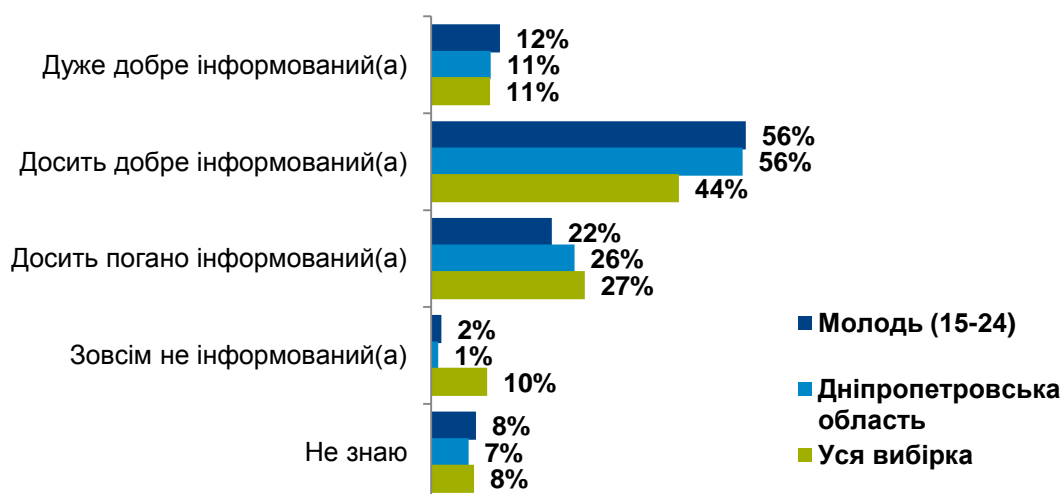
55% українців вважають, що дуже добре або досить добре поінформовані про ВІЛ і СНІД. 27% вважають, що поінформовані погано, і 10% – що взагалі не знають про це.

Процент поінформованих респондентів є вищим серед Молоді (68%) і населення Дніпропетровської області (67%).

Рисунок 2.1

С2. НАСКІЛЬКИ ДОБРЕ ВИ ЗАГАЛОМ ІНФОРМОВАНИ ПРО ВІЛ І СНІД?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

87% українців чули або бачили яку-небудь інформацію про ВІЛ і СНІД протягом останнього року. Найбільш поширеними джерелами інформації про ВІЛ і СНІД в Україні є телебачення (68%), зовнішня реклама/білборди (26%) і газети/журнали (22%).

Найбільш поширеним джерелом інформації для Молоді, як і для всіх українців, є телебачення (67%) і зовнішня реклама/білборди (32%). Вочевидь, Інтернет (за винятком соціальних мереж) більш популярний як джерело інформації серед Молоді (27%), ніж серед населення загалом (14%).

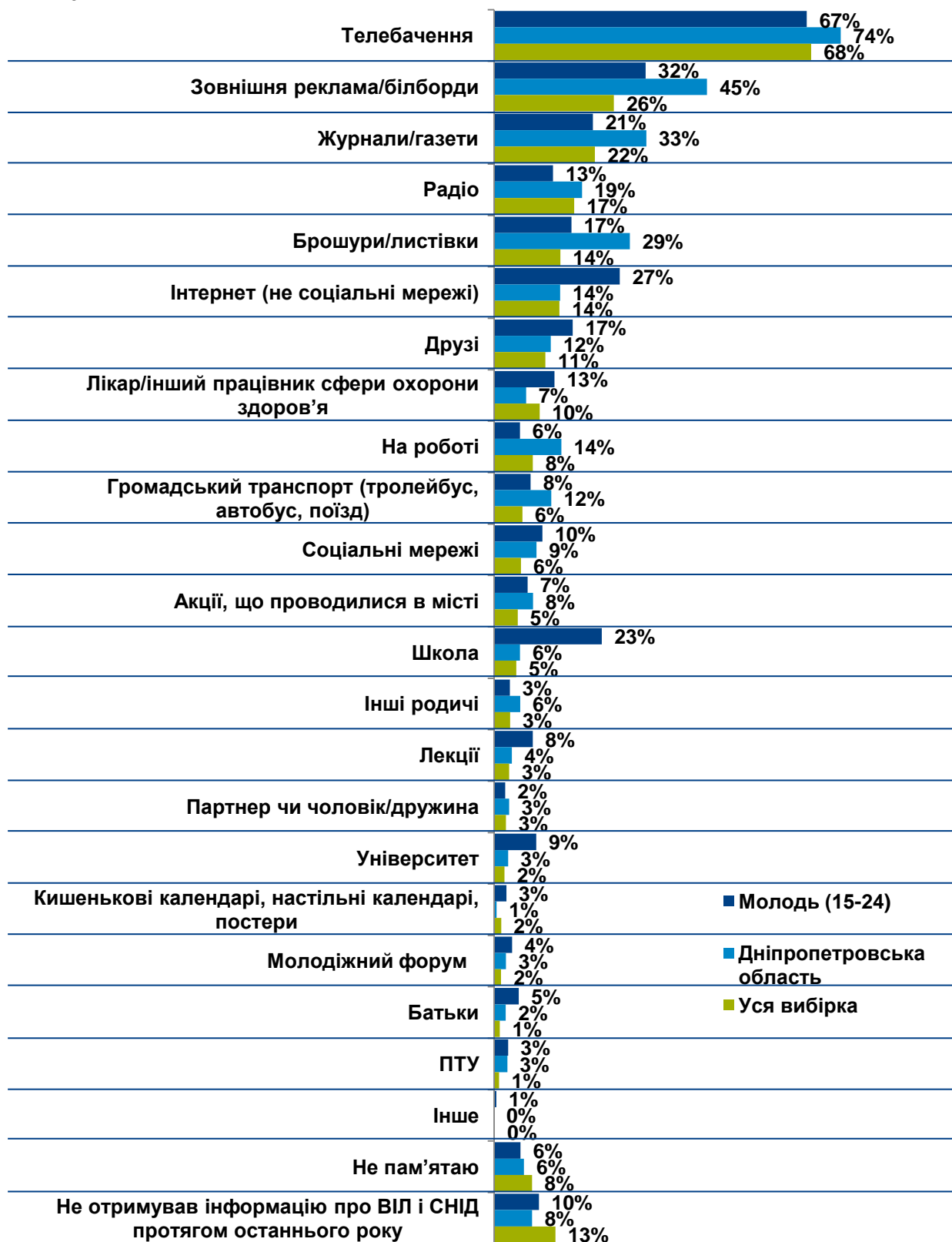
Тема ВІЛ і СНІДу стає дедалі популярнішою в освітніх закладах – 23% Молоді отримали таку інформацію в школах (ця цифра складає 5% для населення загалом) і 9% отримали таку інформацію в університетах (2% серед усього населення).

Процент тих, хто отримував інформацію про ВІЛ і СНІД протягом останнього року, значно вищий у Дніпропетровській області (92%). Попри те, на відміну від населення загалом, населення Дніпропетровської області більш схильне отримувати таку інформацію з газет (33%), брошур (29%), на роботі (14%) або в громадському транспорті (12%).

Рисунок 2.2

АЗ.1 ТЕПЕР Я ПОПРОШУ ВАС ПРИГАДАТИ, ЗВІДКИ ВИ ОТРИМУВАЛИ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ВІЛ ТА СНІД. СКАЖІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, ДЕ ВИ БУДЬ-ЩО ЧУЛИ АБО БАЧИЛИ ПРО ВІЛ ТА СНІД ЗА ОСТАННІЙ РІК?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Більше половини володіють наступною інформацією про ВІЛ:

- Можна інфікуватися ВІЛ і не знати про це (84% респондентів вважають твердження правильним);
- Використання презервативів значно зменшує ризик інфікування ВІЛ (76%);
- Здорова на вигляд людина може мати ВІЛ (69%);
- Зараз немає ліків, які б цілковито вилікували від ВІЛ-інфекції і СНІДу (69%);
- Якщо людина не вживає наркотики, це не означає, що вона може не турбуватися про ВІЛ і СНІД (59%).

З іншого боку, тільки третина українців знають, що ВІЛ – це не смертний вирок, і тільки чверть знають, що ЛЖВ можуть у наш час жити повноцінним життям.

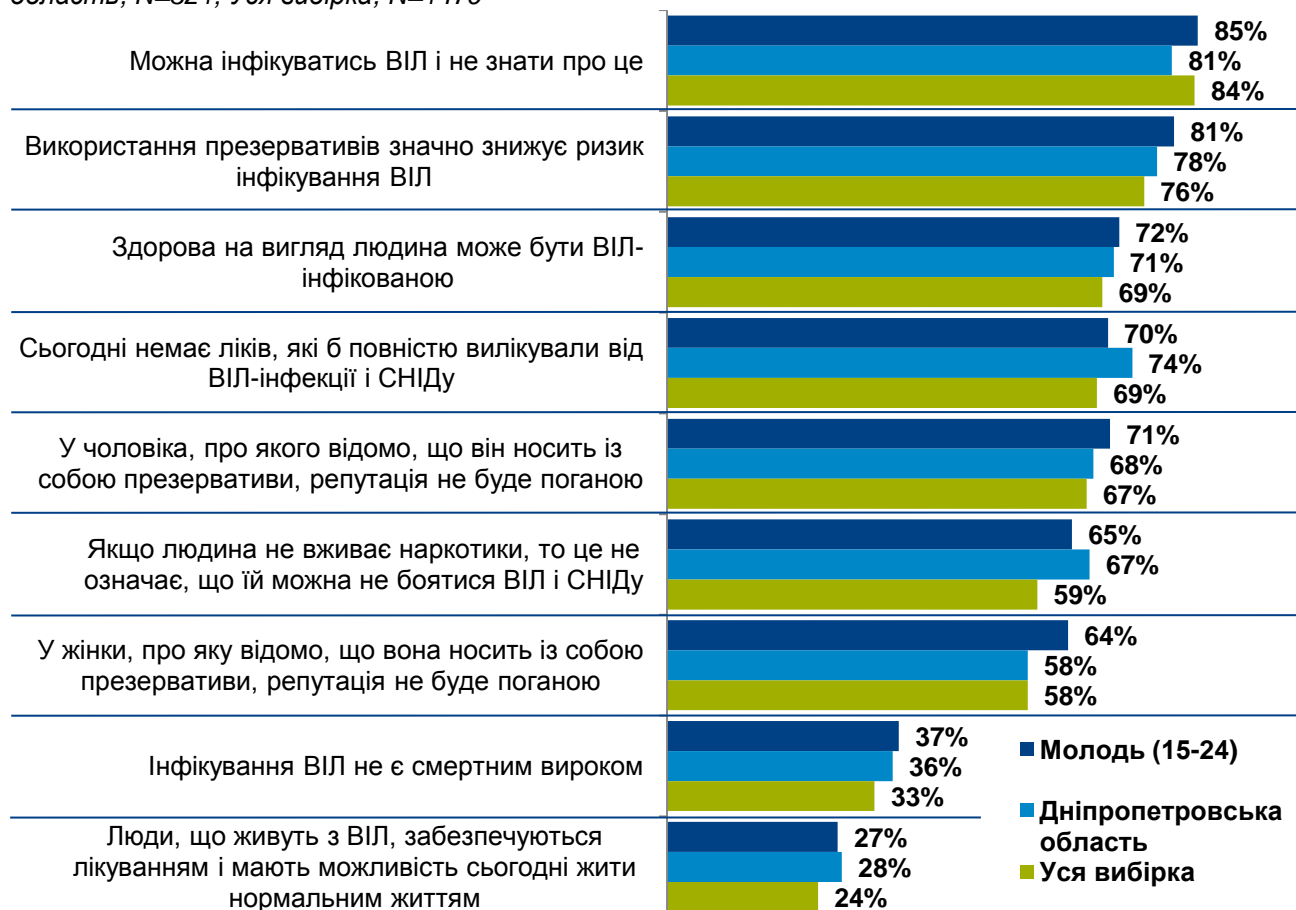
При цьому 67% українців вважають, що чоловік, який носить із собою презервативи, не матиме поганої репутації; 58% українців вважають так само і щодо жінок, які носять з собою презервативи.

Подібні тенденції спостерігаються серед Молоді, населення Дніпропетровської області і населення загалом. Однак у Дніпропетровській області більше людей знають, що цілковито вилікувати ВІЛ неможливо (74% у Дніпропетровській області, 69% серед українців), також там більше людей обізнані в тому, що якщо людина не приймає наркотики, це не означає, що їй можна не турбуватися про ВІЛ (65% у Дніпропетровській області, 59% серед українців).

Рисунок 2.3

С3. ЗАРАЗ Я ЗАЧИТАЮ ВАМ КІЛЬКА ТВЕРДЖЕНЬ ПРО ВІЛ І СНІД. СКАЖІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, ЩОДО КОЖНОГО З НИХ, ЧИ ВВАЖАЄТЕ ВИ ЙОГО ПРАВИЛЬНИМ АБО НЕПРАВИЛЬНИМ. ЯКЩО ВИ НЕ ВПЕВНЕНІ ЩОДО ЯКОГОСЬ З ТВЕРДЖЕНЬ, БУДЬ ЛАСКА, СКАЖІТЬ МЕНІ ПРО ЦЕ.

% респондентів вважають твердження правильним: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Згідно з громадською думкою, головною причиною поширення ВІЛ є проституція (на думку 80% респондентів), контрабанда наркотиків (76% згадали цю причину серед головних) і гомосексуальні стосунки (68%). Серед решти причин респонденти назвали такі: люди вважають, що їм не загрожує ризик зараження ВІЛ (57% зазначали це як одну з головних причин); люди не розуміють шляхів передачі ВІЛ (52%).

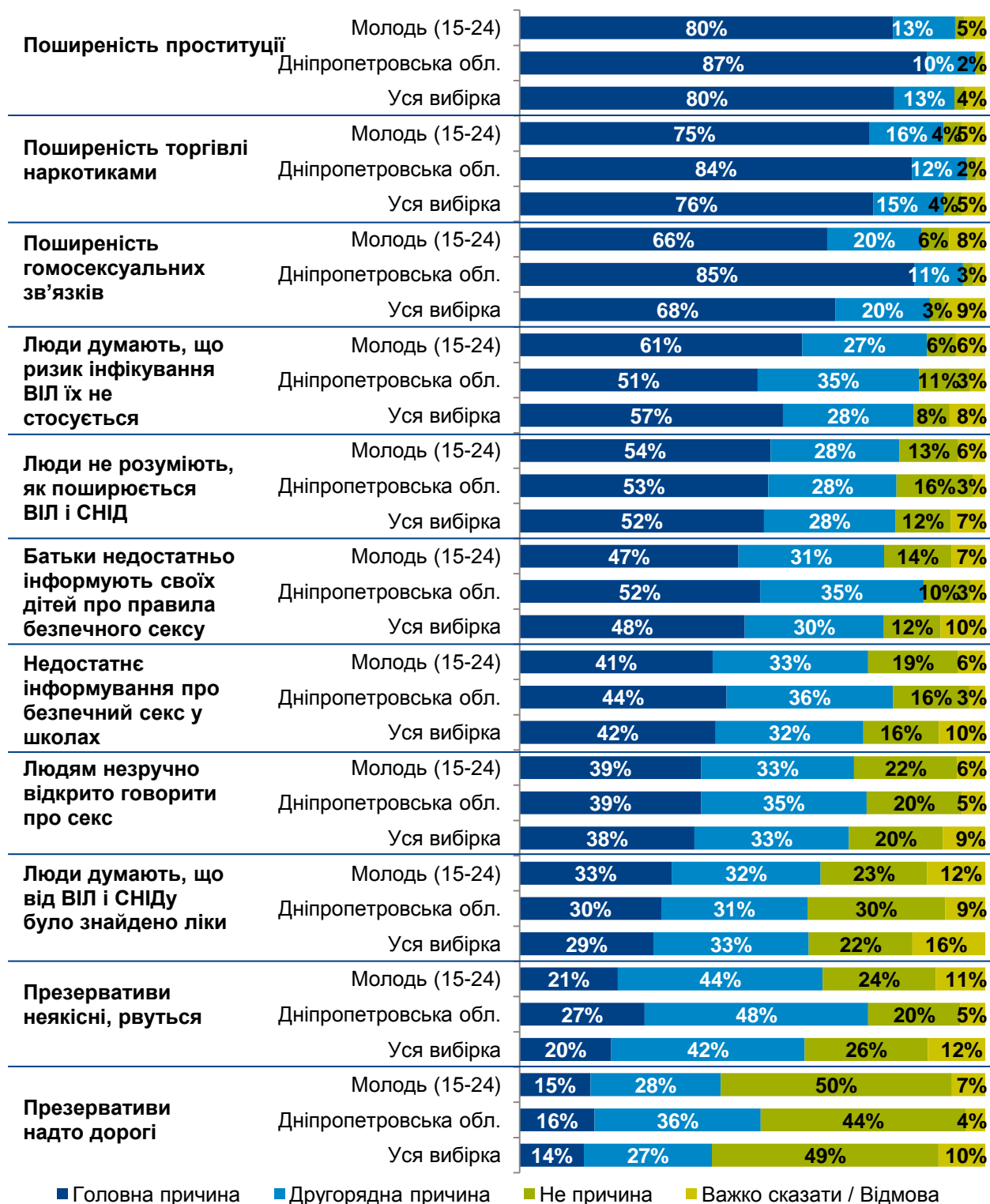
Серед Молоді суттєвої різниці щодо цього немає.

Респонденти Дніпропетровської області частіше зазначали проституцію, незаконний обіг наркотиків і гомосексуальні стосунки як основні причини епідемії ВІЛ.

Рисунок 2.4

С4. ТЕПЕР Я ЗАЧИТАЮ ВАМ КІЛЬКА ТВЕРДЖЕНЬ ПРО ПРИЧИНИ ПОШИРЕННЯ ВІЛ І СНІДУ В УКРАЇНІ. ЩОДО КОЖНОГО ТВЕРДЖЕННЯ СКАЖІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, ЧИ Є ЦЕ ГОЛОВНОЮ ПРИЧИНОЮ, ДРУГОРЯДНОЮ АБО ВЗАГАЛІ НЕ Є ПРИЧИНОЮ ПОШИРЕННЯ ВІЛ І СНІДУ В УКРАЇНІ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

■ Головна причина ■ Другорядна причина ■ Не причина ■ Важко сказати / Відмова

Більшість українців знають шляхи передачі ВІЛ. Найвищий рівень обізнаності спостерігається щодо таких шляхів передачі:

- Переливання інфікованої крові (89% українців знають цей шлях передачі ВІЛ);
- Через контакт «кров у кров» з інфікованою людиною (88%);
- Через спільне використання голівок для ін'єкцій (87%).

Рівень обізнаності про передачу ВІЛ через пірсинг і татуювання, незахищений вагінальний секс, під час користування чужими засобами для гоління, зубними щітками, від ВІЛ-позитивної матері до дитини дещо нижчий: 75–80%. Знання наступних шляхів передачі ВІЛ спостерігається на найнижчому рівні:

- Через анальний секс без використання презерватива (66%);
- Через оральний секс без використання презерватива (54%).

Нема суттєвої різниці у рівні обізнаності серед Молоді та решти населення України.

Дніпропетровська область лідирує серед решти населення у плані обізнаності про шляхи передачі ВІЛ. Зокрема, мешканці Дніпропетровської області набагато більше обізнані про ймовірність передачі ВІЛ через оральний / анальний / вагінальний секс без використання презерватива.

Рисунок 2.5

Z26. ЯКІ ШЛЯХИ ІНФІКУВАННЯ ВІЛ ВИ ВВАЖАЄТЕ МОЖЛИВИМИ, А ЯКІ - НЕМОЖЛИВИМИ?
МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ІНФІКУВАННЯ

% усіх респондентів: частка тих, кому відомі шляхи передачі ВІЛ, Молодь (15-24), N=411;
 Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Щодо хибних стереотипів стосовно передачі ВІЛ, 32% українців помилково вважають, що можна інфікуватися ВІЛ, якщо проходити лікування у лікарському кабінеті, в якому також отримують

послуги ВІЛ-позитивні пацієнти. 20-25% українців помилково вважають, що ВІЛ передається через укуси комарів, спільне з інфікованою людиною використання кухонного посуду, туалету/ванної/рушників та інших побутових предметів, спільне вживання їжі, поцілунки. Всі ці помилкові уявлення призводять до нетерпимості у ставленні до ЛЖВ.

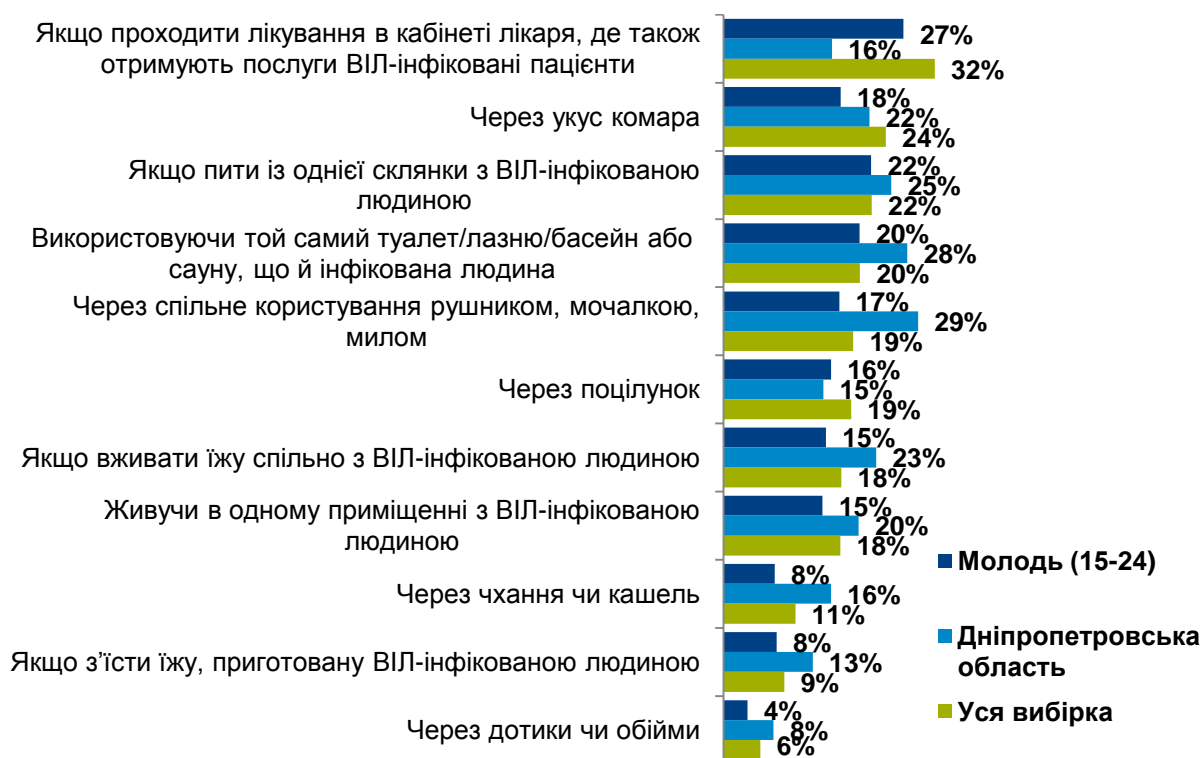
Переважання наступних помилкових уявлень серед населення Дніпропетровської області є значно вищим, ніж загалом серед українців:

- Використання того самого туалету/лазні/басейну або сауни, що й ВІЛ-позитивна людина;
- Спільне користування рушником, мочалкою, милом;
- Вживання їжі разом з ВІЛ-позитивною людиною;
- Через чхання або кашель;
- Вживання їжі, приготованої ВІЛ-позитивною людиною.

Рисунок 2.6

Z26. ЯКІ ШЛЯХИ ІНФІКУВАННЯ ВІЛ ВИ ВВАЖАЄТЕ МОЖЛИВИМИ, А ЯКІ - НЕМОЖЛИВИМИ? НЕМОЖЛИВІ ШЛЯХИ ІНФІКУВАННЯ

% усіх респондентів: частка тих, хто вважає, що наступні шляхи інфікування ВІЛ можливі, Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

На думку більшості населення, найкращим способом запобігти інфікуванню ВІЛ є сексуальні стосунки тільки з постійним і надійним партнером, який не має інших сексуальних партнерів (91% українців назвали це одним із способів зменшення ризику інфікування); при цьому 82% вважають, що використання презервативів під час кожного статевого акту є ефективним способом захисту.

Загалом Молодь і все населення називало однакові можливі способи зменшення ризику передачі ВІЛ-інфекції.

Населення Дніпропетровської області називало наступні способи зменшення ризику передачі ВІЛ частіше, ніж решта населення України: 71% вважають, що можна зменшити ризик інфікування ВІЛ,

якщо мати сексуальні контакти тільки з тими, хто каже, що не інфікований ВІЛ (43% серед українців) і для 55% – це відмова від анального сексу (38% серед українців).

Рисунок 2.7

Z27. ЧИ МОЖЛИВО ЗНИЗИТИ РИЗИК ПЕРЕДАЧІ ВІЛ, ЯКЩО ... МОЖЛИВІ МЕТОДИ ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКУ

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

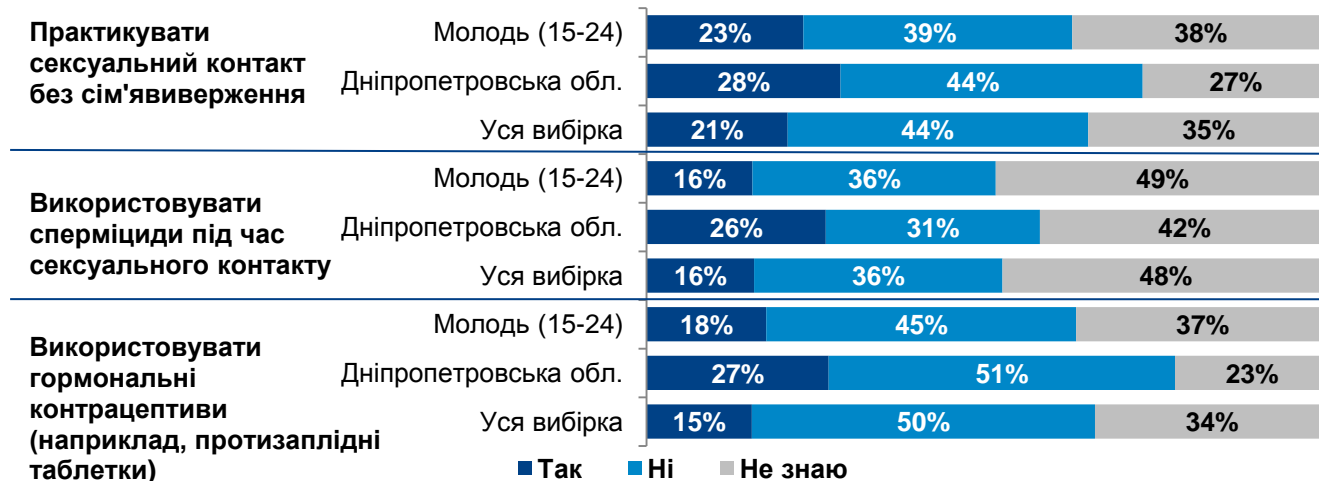
Хибні стереотипи щодо захисту від інфікування ВІЛ переважають серед майже однієї п'ятої населення України: зменшення ризику ВІЛ-інфікування, практикуючи проникаючий сексуальний контакт без сім'явиверження (21%); використання сперміцидів під час сексуального контакту (16%); використання гормональних контрацептивів (наприклад, протизаплідні таблетки – 15%).

Однак значна частина респондентів демонструє непевність щодо хибних стереотипів, пов'язаних з захистом від інфікування ВІЛ: майже половина (48%) українців не знають, чи зменшує ризик ВІЛ-інфікування використання сперміцидів, а третина населення не знає, чи зменшує рівень ризику сексуальний контакт без сім'явиверження (35%) або використання гормональних контрацептивів (34%).

Рисунок 2.8

Z27. ЧИ МОЖЛИВО ЗМЕНШИТИ РИЗИК ПЕРЕДАЧІ ВІЛ, ЯКЩО ... ХИБНІ МЕТОДИ ЗМЕНШЕННЯ РИЗИКУ

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

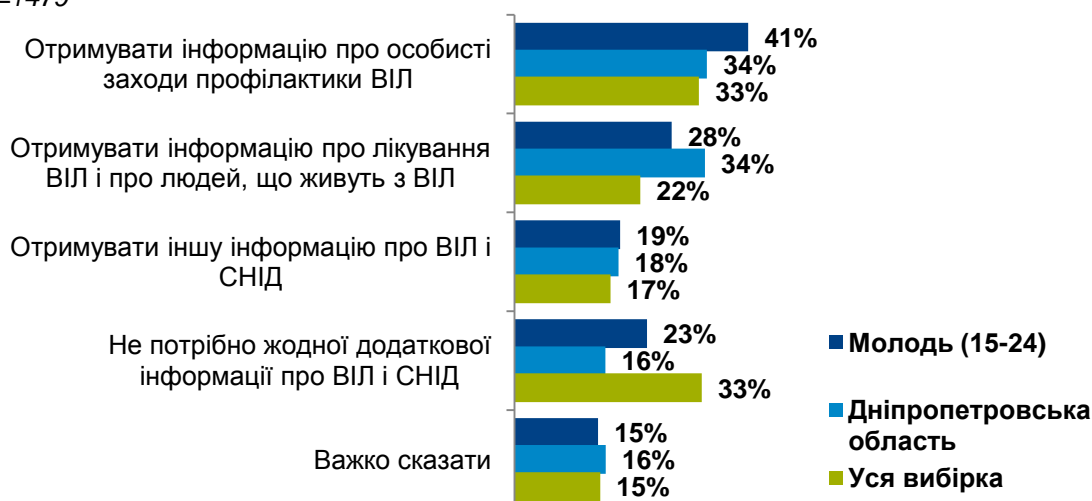
Тільки 33% усіх респондентів кажуть, що не потребують більше інформації про ВІЛ і СНІД, ця цифра є меншою серед Молоді (23%) і серед населення Дніпропетровської області (16%).

Населення загалом і Молодь передусім хотіли би й надалі отримувати інформацію про можливі способи запобігання інфікування ВІЛ. Серед населення Дніпропетровської області найбільш затребувана інформація про ті заходи, яких може вжити людина, щоби запобігти інфікування ВІЛ, а також інформація про лікування ВІЛ і про людей, що живуть з ВІЛ.

Рисунок 2.9

A7. НАМ ХОТИЛОСЯ Б ЗНАТИ, ЯКОГО РОДУ ІНФОРМАЦІЮ ПРО ПРОБЛЕМУ ВІЛ І СНІДУ ВИ БАЖАЛИ Б ОТРИМУВАТИ В МАЙБУТНЬОМУ.

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

3 Ставлення до ВІЛ

Найбільшою загрозою для здоров'я українці вважають рак (26%). Друге місце посідають серцево-судинні захворювання (21%), третє – ВІЛ і СНІД (16%). Хвороби, що передаються статевим шляхом (крім ВІЛ), дорожньо-транспортні пригоди, надлишкова вага і депресія як основна загроза здоров'ю непокоять тільки 3-4% респондентів. 12% опитаних зовсім не хвилюють проблеми здоров'я.

3-посеред Молоді найбільшу частку складають ті, кого не хвилюють проблеми зі здоров'ям, – 21%. Щодо захворювань, які викликають найбільшу тривогу, різниця між Молоддю і населенням України є значною: на першому місці стоїть ВІЛ і СНІД (32%), рак посідає другу позицію (19%), і тільки невелику частину респондентів непокоять серцево-судинні захворювання (5%). Рівень занепокоєння захворюваннями, що передаються статевим шляхом (за винятком ВІЛ), дорожньо-транспортними пригодами, проблемами надлишкової ваги і депресії аналогічний показникам по населенню України загалом.

Населення Дніпропетровської області демонструє найвищий рівень занепокоєння загрозами здоров'ю – тільки 1% не турбуються про своє здоров'я. У населення цієї області також значно вищий рівень занепокоєння проблемою раку – 38% вважають її найважливішою загрозою здоров'ю (і лише 26% по Україні). ВІЛ або СНІД, а також серцево-судинні захворювання посідають друге місце (21%).

Рисунок 3.1

С1. ЯКА З ЦИХ ЗАГРОЗ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НЕПОКОІТЬ ВАС НАЙБІЛЬШЕ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

66% українців впевнені, що їм абсолютно не загрожує ризик інфікування, або він є малоймовірним. Тільки 21% вважають такий ризик реальним («абсолютно реальний», «цілком реальний» і «п'ятдесят на п'ятдесят»); близько 12% не відповіли на запитання.

Молодь і мешканці Дніпропетровської області вважають, що для них ступінь ризику є вищим, ніж для решти мешканців України.

Рисунок 3.2

Z1. НАСКІЛЬКИ ВЕЛИКИМ Є РИЗИК ТОГО, ЩО ВИ ОСОБИСТО МОЖЕТЕ ІНФІКУВАТИСЯ ВІЛ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Ті, хто не користується презервативами, оскільки мають постійного партнера, оцінюють свій ризик інфікування нижче, ніж ті, хто ніколи або не завжди використовує презервативи (дані про використання презервативів див. Розділ №4).

Рисунок 3.3

Z1. НАСКІЛЬКИ ВЕЛИКИМ Є РИЗИК ТОГО, ЩО ВИ ОСОБИСТО МОЖЕТЕ ІНФІКУВАТИСЯ ВІЛ?

% респондентів, які: завжди користуються презервативами, N=200; користуються презервативами час від часу, N=326; не користуються презервативами, тому що мають одного постійного партнера, N=357;

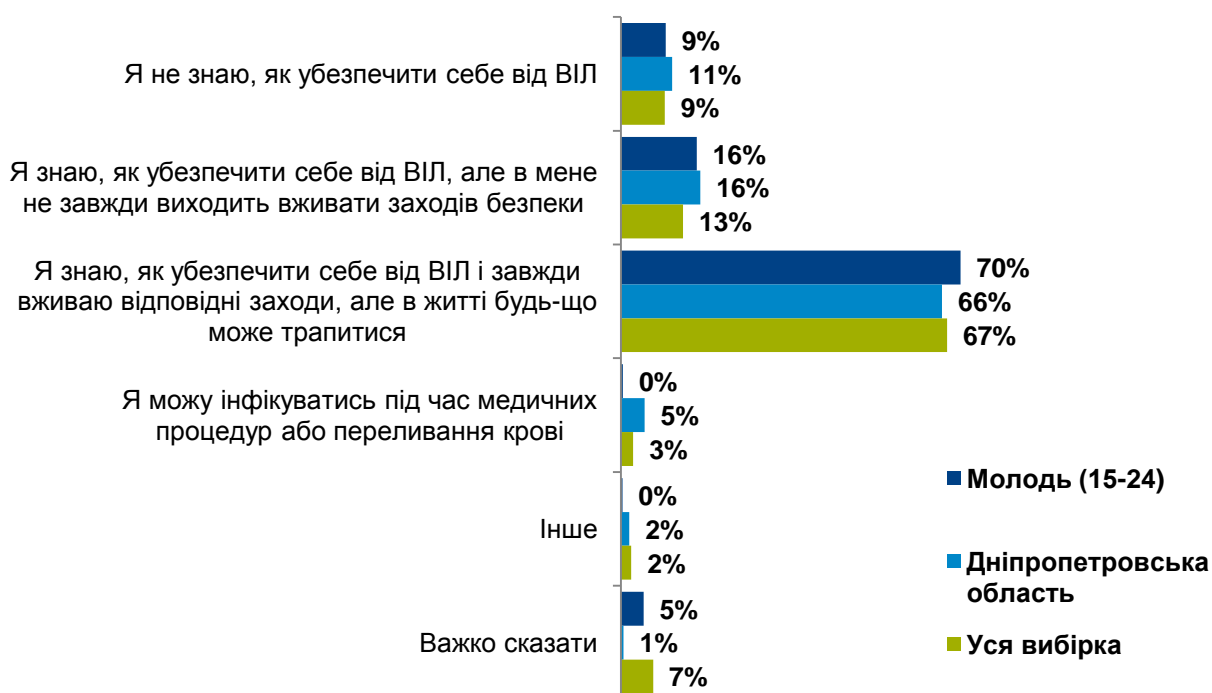

Більшість тих, хто вважає, що їм загрожує ризик ВІЛ-інфікування, кажуть, що знають, як забезпечити себе, але в житті може будь-що трапитися (67%). 13% респондентів зізнаються, що не завжди можуть вживати заходів безпеки, і 9% не знають, як себе забезпечити. Молодь і населення Дніпропетровської області в цьому питанні не мають суттєвих відмінностей від населення України загалом.

Рисунок 3.4

22. ЧОМУ ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЩО ІСНУЄ РЕАЛЬНИЙ РИЗИК?

% тих респондентів, які вважають, що ризик абсолютно реальний, цілком реальний або п'ятдесят на п'ятдесят: Молодь (15-24), N=120; Дніпропетровська область, N=115; Уся вибірка, N=369

Ті з українців, хто думає, що ризик інфікуватись ВІЛ малоімовірний, базують свою думку на таких фактах: а) вони мають одного постійного статевого партнера, якому довіряють (53%); б) вони не приймають наркотики (36%); в) не мають статевого партнера (22%).

Серед Молоді причини, з яких люди не бояться інфікуватись ВІЛ, розподілились наступним чином: не вживаю наркотики (44%), немає статевого партнера (28%), завжди користуюсь презервативом (17%).

Населення Дніпропетровської області переважно покладається на те, що у них один постійний статевий партнер (58%). Друга за популярністю підстава для упевненості у своїй безпеці – вони не вживають наркотики (27%), третя – відсутність статевого партнера (22%).

Рисунок 3.5

Z3. ЧОМУ ВИ ВВАЖАЄТЕ, ЩО ІНФІКУВАННЯ МАЛОЙМОВІРНЕ?

% тих респондентів, які вважають, що ризик малоймовірний або що інфікування їм абсолютно не загрожує:

Молодь (15-24), N=218; Дніпропетровська область, N=180; Уся вибірка, N=930

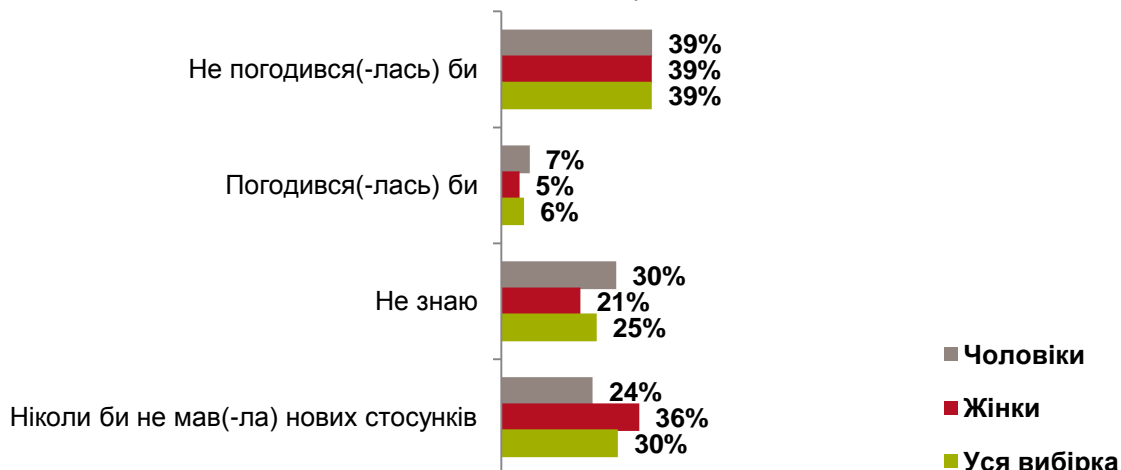
39% респондентів відмовились би, якби новий партнер запропонував їм секс без презерватива, і тільки 6% погодилися би на таку пропозицію. 25% респондентів не знали би, що робити в такій ситуації. 30% опитаних вважають, що у них ніколи не буде нових стосунків.

Серед тих, хто не знає, що робити в такій ситуації, більше чоловіків, ніж жінок. Серед тих, хто вважає, що у них ніколи не буде нових стосунків, значно більше жінок, ніж чоловіків. Чоловіки децю частіше погоджуються на секс без презерватива (7% проти 5% серед жінок).

Рисунок 3.6

Z21. УЯВІТЬ, ЩО У ВАС ПОЧИНАЮТЬСЯ СТОСУНКИ, І ВАШ НОВИЙ ПАРТНЕР ПРОПОНУЄ СЕКС БЕЗ ПРЕЗЕРВАТИВА, ТА НЕ Є ВПЕВНЕНИМ У СВОЄМУ ВІЛ-СТАТУСІ. ЧИ ПОГОДИЛИСЯ Б ВИ? УКРАЇНА

% усіх респондентів: Чоловіки, N=695; Жінки, N=784; Уся вибірка, N=1479

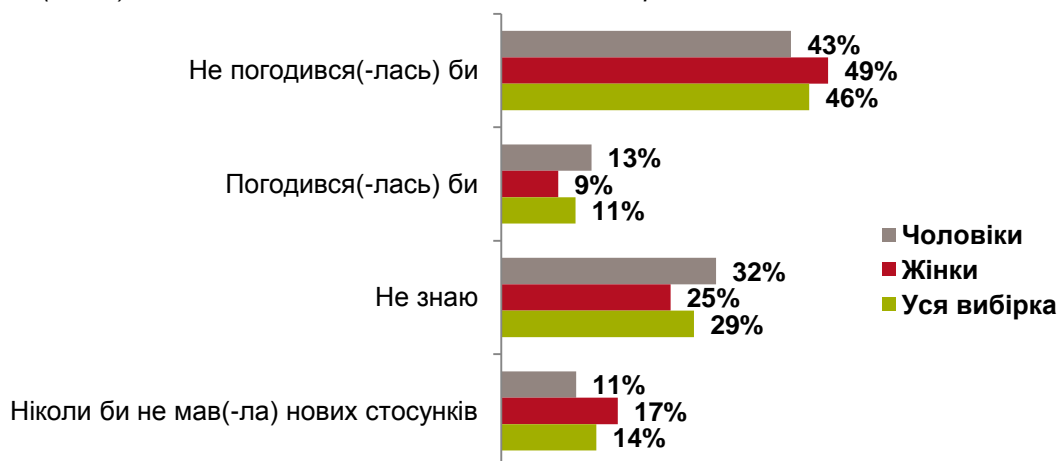
46% респондентів серед Молоді не погодилися б, якби новий партнер запропонував їм секс без презерватива, і тільки 11% погодилися б. Близько третини не знали би, що робити в такій ситуації.

Серед Молоді, як і серед населення загалом, чоловіки частіше погоджуються на секс без презерватива з новим партнером. А от серед тих, хто гадає, що не матиме нового партнера, більше жінок.

Рисунок 3.7

Z21. УЯВІТЬ, ЩО У ВАС ПОЧИНАЮТЬСЯ СТОСУНКИ, І ВАШ НОВИЙ ПАРТНЕР ПРОПОНУЄ СЕКС БЕЗ ПРЕЗЕРВАТИВА, ТА НЕ Є ВПЕВНЕНИМ У СВОЄМУ ВІЛ-СТАТУСІ. ЧИ ПОГОДИЛИСЯ Б ВИ? МОЛОДЬ

% Молоді (15-24): Чоловіки, N=217; Жінки, N=194; Уся вибірка, N=411

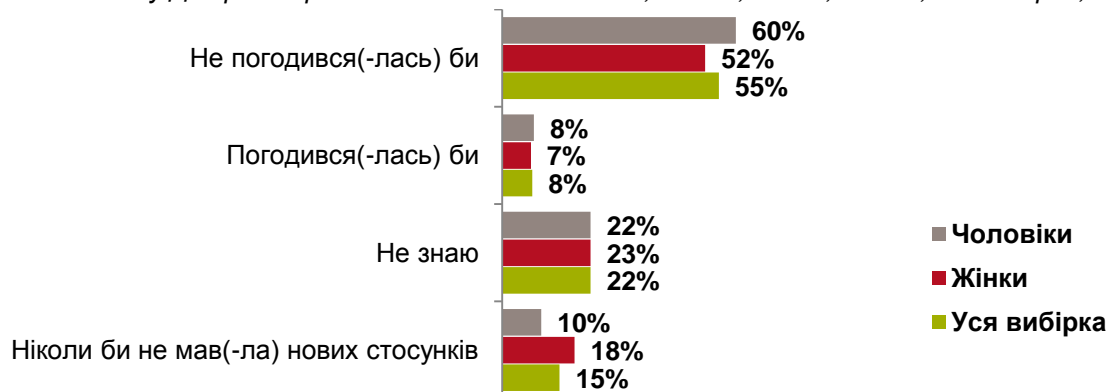
Серед населення Дніпропетровської області 55% не погодились би, якби новий партнер запропонував їм секс без презерватива, а 8% погодились би. 22% опитаних не знають, що робити в такій ситуації, а 15% не припускають можливості нових стосунків.

Загалом чоловіки і жінки з Дніпропетровської області демонструють однаковий рівень відмови від сексу без презерватива з новим партнером – 70% (ті, хто відмовився би від сексу без презерватива, і ті, хто не припускає можливості нових стосунків). Серед тих, хто гадає, що ніколи не матиме нових стосунків, жінок більше, ніж чоловіків.

Рисунок 3.8

Z21. УЯВІТЬ, ЩО У ВАС ПОЧИНАЮТЬСЯ СТОСУНКИ, І ВАШ НОВИЙ ПАРТНЕР ПРОПОНУЄ СЕКС БЕЗ ПРЕЗЕРВАТИВА, ТА НЕ Є ВПЕВНЕНИМ У СВОЄМУ ВІЛ-СТАТУСІ. ЧИ ПОГОДИЛИСЯ Б ВИ? ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

% респондентів у Дніпропетровській області: Чоловіки, N=141; Жінки, N=180; Уся вибірка, N=321

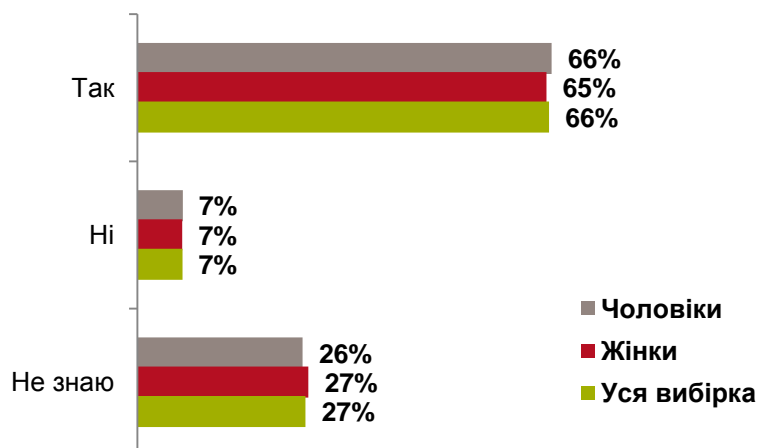

Дві третини українців, які визнають можливість нових стосунків, самі б запропонували новому статевому партнеру використати презерватив. Чоловіки і жінки демонструють однаковий рівень готовності взяти на себе таку ініціативу.

Рисунок 3.9

Z22. І ЗНОВУ УЯВІТЬ, ЩО ВИ ПОЧИНАЄТЕ НОВІ СТОСУНКИ. ЧИ ВИ БИ ПРОЯВИЛИ ІНІЦІАТИВУ Й ЗАПРОПОНУВАЛИ ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ? УКРАЇНА

% респондентів, які припускають можливість нових стосунків: Чоловіки, N=558; Жінки, N=543; Уся вибірка, N=1101

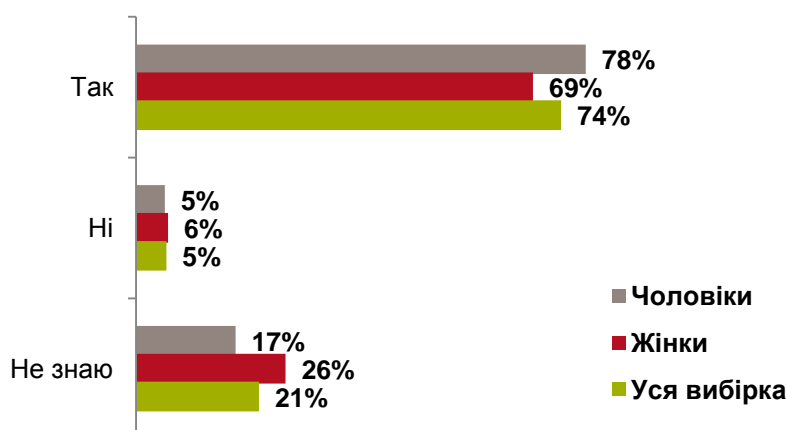

Серед Молоді частка тих, хто готовий запропонувати новому статевому партнеру використати презерватив, є більшою, ніж серед населення загалом (74% проти 66%). У нових стосунках чоловіки виявляють більшу готовність взяти на себе ініціативу і запропонувати використати презерватив, ніж жінки.

Рисунок 3.10

Z22. І ЗНОВУ УЯВІТЬ, ЩО ВИ ПОЧИНАЄТЕ НОВІ СТОСУНКИ. ЧИ ВИ Б ПРОЯВИЛИ ІНІЦІАТИВУ Й ЗАПРОПОНУВАЛИ ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ? МОЛОДЬ

% Молоді, що припускає можливість нових стосунків: Чоловіки, N=193; Жінки, N=161; Уся вибірка, N=354

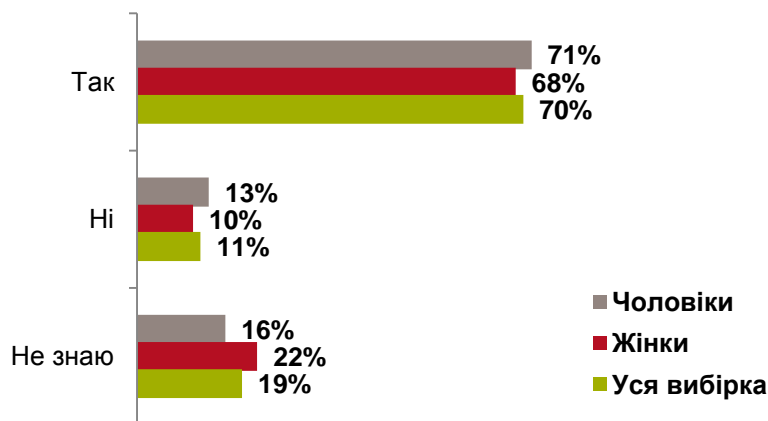
Серед респондентів з Дніпропетровської області частка тих, хто готовий запропонувати новому статевому партнеру використати презерватив, складає 70%. Готовність чоловіків і жінок самому запропонувати новому партнеру використати презерватив, приблизно однакова.

Рисунок 3.11

Z22. І ЗНОВУ УЯВІТЬ, ЩО ВИ ПОЧИНАЄТЕ НОВІ СТОСУНКИ. ЧИ ВИ БИ ПРОЯВИЛИ ІНІЦІАТИВУ Й ЗАПРОПОНУВАЛИ ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ? ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

% респондентів у Дніпропетровській області, що припускають можливість нових стосунків:

Чоловіки, N=129; Жінки, N=149; Уся вибірка, N=278

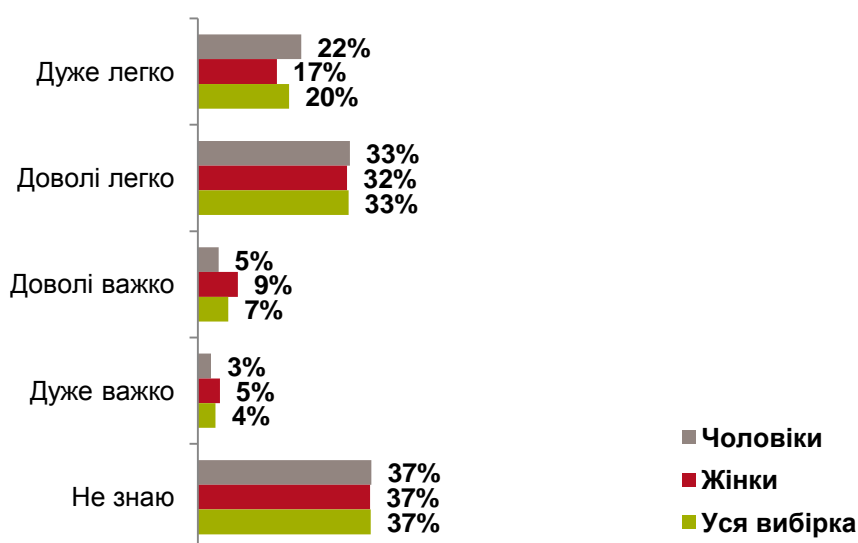
53% українців вважають, що у них хороші шанси переконати нового партнера використати презерватив, і тільки 11% вважають, що з цим будуть проблеми. Доволі великою є частка тих, хто не знає, як це буде – важко чи легко (37%).

Чоловіки більш упевнені в тому, що їм легко вдасться переконати партнера використати презерватив, ніж жінки.

Рисунок 3.12

Z23. ЯКБИ ВИ ХОТІЛИ ПЕРЕКОНАТИ НОВОГО ПАРТНЕРА ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ НА ПОЧАТКУ НОВИХ СТОСУНКІВ, НАСКІЛЬКИ ЛЕГКО АБО ВАЖКО ЦЕ БУЛО Б ЗРОБИТИ? УКРАЇНА

% усіх респондентів, що припускають можливість нових стосунків: Чоловіки, N=558; Жінки, N=543; Уся вибірка, N=1101

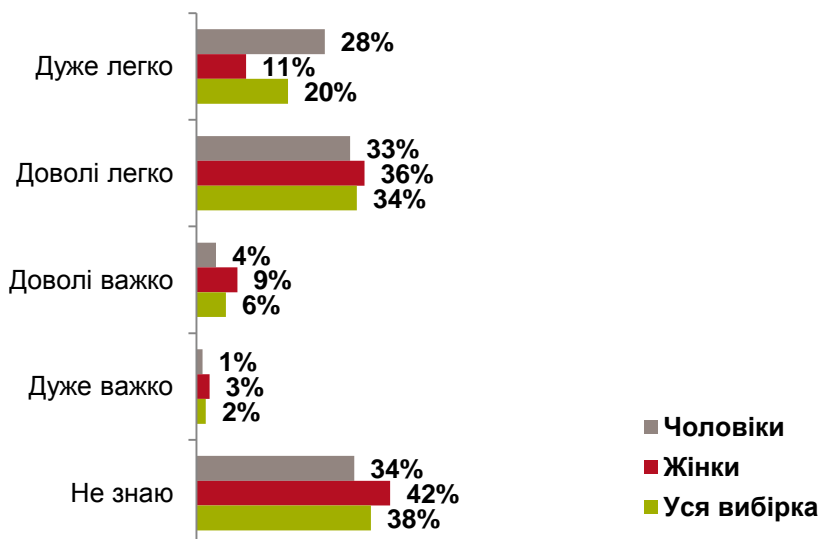

Результати для Молоді приблизно такі ж: 54% опитаних упевнені, що переконати нового партнера використати презерватив легко, а 8% гадають, що важко. Серед упевнених у легкості переконати партнера використати презерватив чоловіків більше, ніж жінок.

Рисунок 3.13

Z23. ЯКБИ НА ПОЧАТКУ НОВИХ СТОСУНКІВ ВИ ХОТИЛИ БИ ПЕРЕКОНАТИ НОВОГО ПАРТНЕРА ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ, НАСКІЛЬКИ ЛЕГКО АБО ВАЖКО ЦЕ БУЛО Б ЗРОБИТИ? МОЛОДЬ

% Молоді, що припускає можливість нових стосунків: Чоловіки, N=193; Жінки, N=161; Уся вибірка, N=354

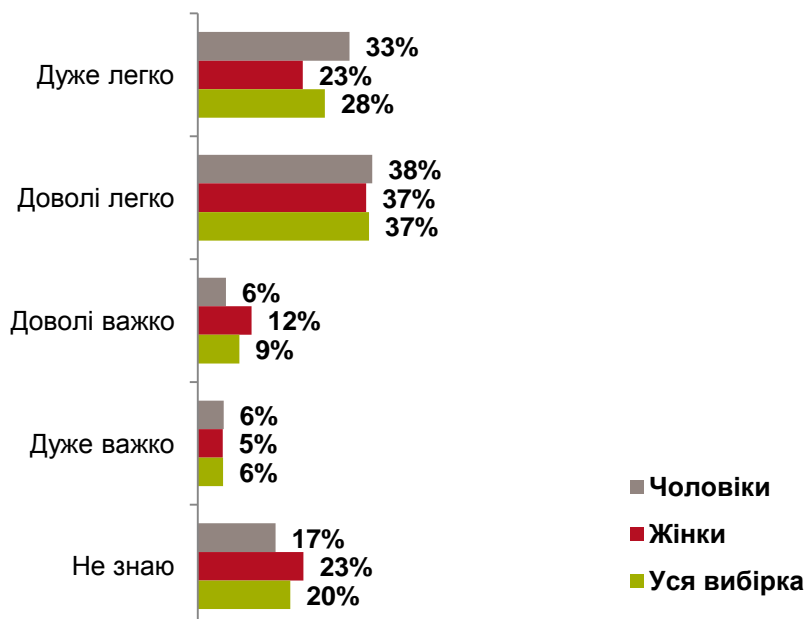

Серед респондентів з Дніпропетровської області 65% думають, що переконати нового партнера використати презерватив легко, а 15% – що це складне завдання. Водночас по Україні лише 53% респондентів вважають, що переконати партнера використати презерватив буде легко. Так само, як у двох інших цільових групах, чоловіки більше, ніж жінки, упевнені в тому, що їм буде легко переконати партнера використати презерватив.

Рисунок 3.14

Z23. ЯКБИ НА ПОЧАТКУ НОВИХ СТОСУНКІВ ВИ ХОТИЛИ ПЕРЕКОНАТИ НОВОГО ПАРТНЕРА ВИКОРИСТОВУВАТИ ПРЕЗЕРВАТИВ, НАСКІЛЬКИ ЛЕГКО АБО ВАЖКО ЦЕ БУЛО Б ЗРОБИТИ? ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСТЬ

% респондентів у Дніпропетровській області, що припускають можливість нових стосунків: Чоловіки, N=129; Жінки, N=149; Уся вибірка, N=278

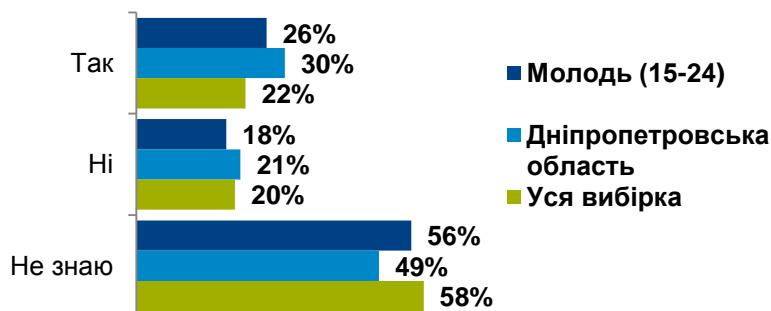
Фактично однакова кількість респондентів запропонують (22%) і не запропонують (20%) новому партнеру пройти тест на ВІЛ. Однак більшість опитаних не змогли відповісти, чи запропонують вони пройти тест на ВІЛ перед статевим актом з новим партнером (58%). Це може означати, що таке запитання заскочило людей зненацька, і їм раніше не спадало на думку діяти таким чином. Серед Молоді 26% запропонували би новому партнеру пройти тест на ВІЛ перед статевим актом, і 18% – не запропонували би.

У Дніпропетровській області частка тих, хто запропонував би тест на ВІЛ перед сексуальним контактом з новим партнером, є більшою, ніж серед усього населення (30%), тим часом частка тих, хто не зробив би цього, практично ідентична (21%). 49% опитаних не змогли відповісти на це запитання – тобто таких менше, ніж загалом по населенню.

Рисунок 3.15

Z24. І ЗНОВУ УЯВІТЬ, ЩО ВИ ПОЧИНАЄТЕ НОВІ СТОСУНКИ. ЧИ ВИ БИ ПРОЯВИЛИ ІНІЦІАТИВУ І ЗАПРОПОНУВАЛИ ПРОЙТИ ТЕСТ НА ВІЛ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ СЕКСУАЛЬНИХ СТОСУНКІВ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

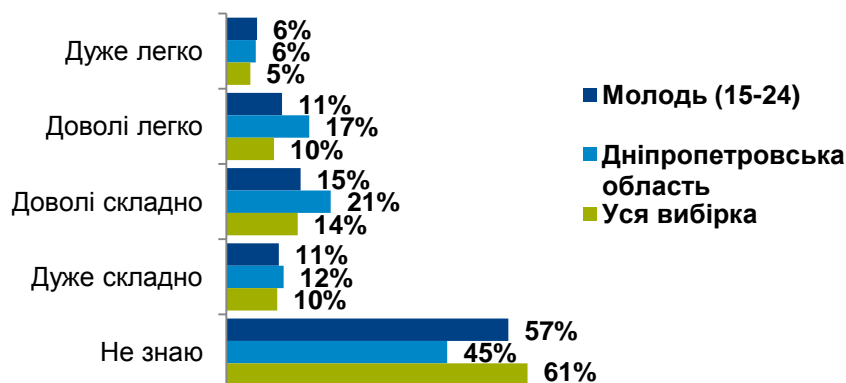
Більшість опитаних не знають, наскільки легко було б переконати нового партнера пройти тест на ВІЛ на початку нових стосунків (61%). Тільки 15% вважають, що це було би дуже легко або доволі легко, а 24% думають, що це було би дуже важко або доволі важко.

Відповіді на це запитання серед Молоді розподілилися аналогічно відповідям українців. Водночас 23% населення Дніпропетровської області думають, що це було би легко, а 33% – вважають важким завданням.

Рисунок 3.16

Z25. УЯВІТЬ, ЩО ВИ БИ ХОТІЛИ ПЕРЕКОНАТИ НОВОГО ПАРТНЕРА ПРОЙТИ ТЕСТ НА ВІЛ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ НОВИХ СТОСУНКІВ. ЯК ВИ ВВАЖАЄТЕ, НАСКІЛЬКИ ЛЕГКО АБО СКЛАДНО ЦЕ БУДЕ ЗРОБИТИ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

4 Ризикована поведінка і тест на ВІЛ

90% українців старше 15 років мають досвід статевих контактів. У Дніпропетровській області процент респондентів, що мали сексуальний досвід, також великий – 93%. Серед Молоді тільки 64% мали статеві контакти і 27% ніколи не мали статевих контактів.

Рисунок 4.1

Z4. ЧИ БУЛИ У ВАС КОЛИ-НЕБУДЬ СТАТЕВІ КОНТАКТИ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

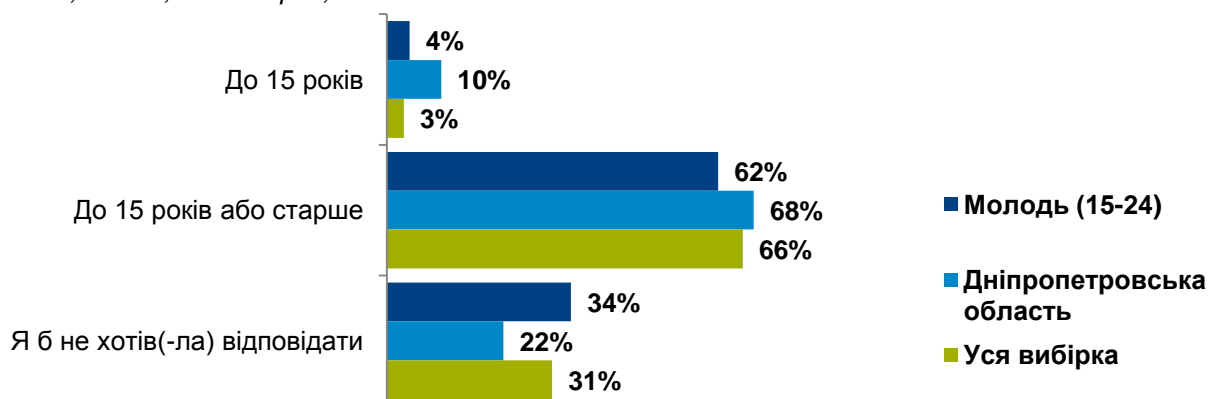

Дві третини українців мали перший сексуальний досвід у віці 15 років чи старше (66%), і лише 3% опитаних мали такий досвід до того, як їм виповнилося 15. Ця цифра значно більша у Дніпропетровській області – кожний десятий респондент отримав перший сексуальний досвід до 15 років.

Рисунок 4.2

Z5. У ЯКОМУ ВІЦІ БУВ ВАШ ПЕРШИЙ СТАТЕВИЙ КОНТАКТ?

% респондентів, які будь-коли мали стосунки: Молодь (15-24), N=301; Дніпропетровська область, N=311; Уся вибірка, N=1361

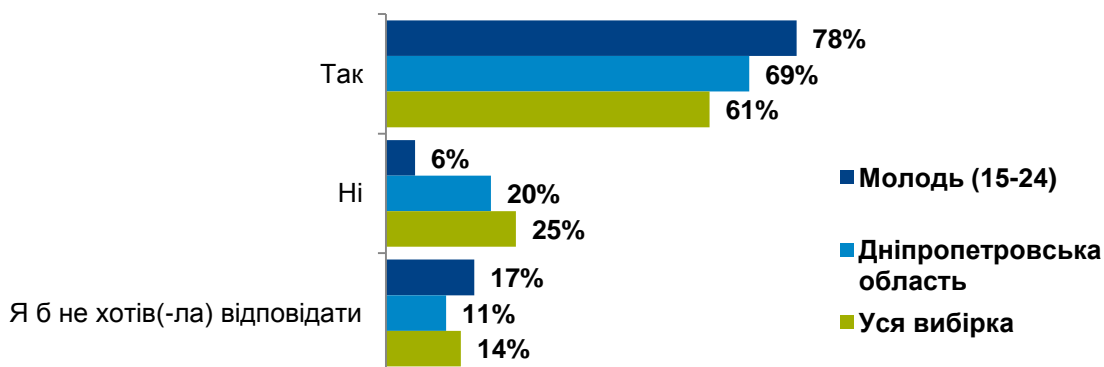

Серед респондентів, які мали сексуальний досвід, 61% українців, 69% мешканців Дніпропетровської області і 78% Молоді мали інтимні стосунки за останні 12 місяців.

Рисунок 4.3

Z6. ВСІМ ВІДОМО, ЩО У ЛЮДЕЙ БУВАЮТЬ ЗОВСІМ РІЗНІ СЕКСУАЛЬНІ ЗВИЧКИ. ОДНІ ДУЖЕ АКТИВНІ, ІНШІ МЕНШ АКТИВНІ, І У ВСІХ БУВАЮТЬ ПЕРІОДИ ЖИТТЯ, КОЛИ НА СЕКСУАЛЬНОМУ ФРОНТІ ЗОВСІМ НИЧОГО НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ. А ЩО СТОСОВНО ВАС: ЧИ МАЛИ ВИ ІНТИМНІ СТОСУНКИ З КИМ-НЕБУДЬ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 12 МІСЯЦІВ?

% респондентів, які коли-будь мали стосунки: Молодь (15-24), N=301; Дніпропетровська область, N=311; Уся вибірка, N=1361

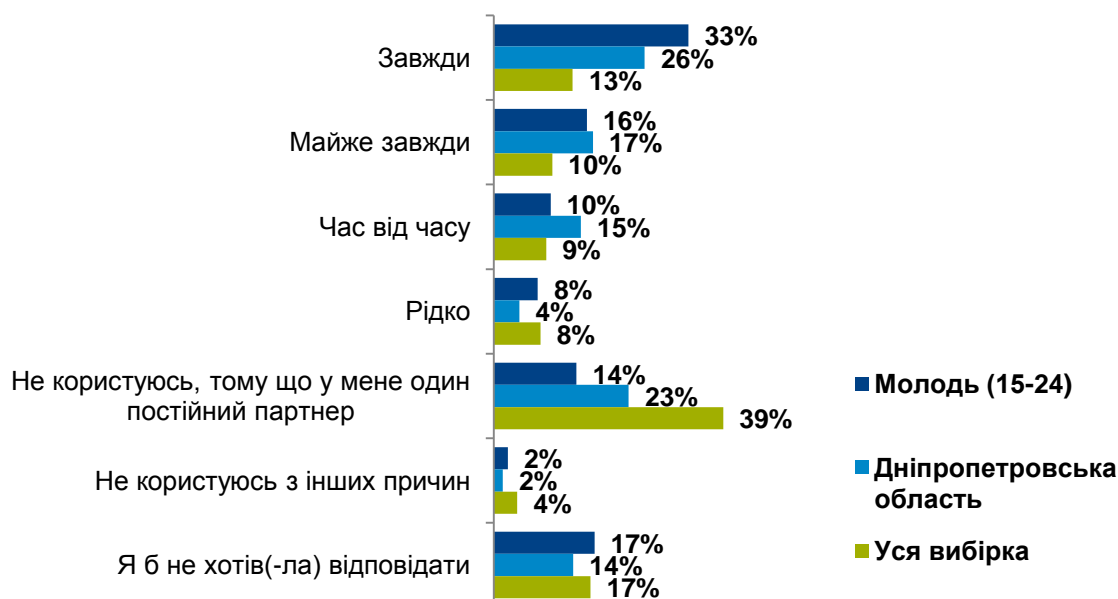
13% українців, у яких були інтимні стосунки за останні 12 місяців, завжди користуються презервативами і 10% – майже завжди; 17% користуються презервативами час від часу або рідко; 39% респондентів не користуються, тому що мають одного постійного партнера, і 4% не користуються презервативами з інших причин.

Молодь і населення Дніпропетровської області користуються презервативами частіше, ніж населення України загалом.

Рисунок 4.4

Z8. ЯК ЧАСТО ВИ КОРИСТУВАЛИСЬ ПРЕЗЕРВАТИВАМИ ПІД ЧАС СТАТЕВИХ КОНТАКТІВ ПРОТЯГОМ ОСТАННЬОГО РОКУ?

% респондентів, що мали інтимні стосунки за останні 12 місяців: Молодь (15-24), N=282; Дніпропетровська область, N=264; Уся вибірка, N=1086

Серед українців, що не користуються презервативами або користуються ними не завжди, 37% називають причиною цього – довіру до партнера, 30% кажуть, що презервативи не завжди під

рукою, 21% кажуть, що презервативи роблять секс менш приємним, 20% користуються іншими засобами захисту, 15% думають, що це не є необхідним, і 12% думають, що презервативи надто дорогі.

Для Молоді основною причиною невикористання презервативів є їх недоступність (42%), далі йде довіра до партнера (26%) і те, що презервативи роблять секс менш приємним (25%).

Найбільш поширеною причиною невикористання презервативів у Дніпропетровській області – є та ж причина, що й для населення в цілому: надійний партнер. Однак опитані у Дніпропетровській області значно частіше використовують інші способи захисту (39%), ніж загальне населення (20%). Тільки 15% респондентів сказали, що презервативи не завжди доступні.

Рисунок 4.5*

З9. ЧОМУ ВИ НЕ КОРИСТУЄТЕСЬ ЧИ НЕ ЗАВЖДИ КОРИСТУЄТЕСЬ ПРЕЗЕРВАТИВОМ?

% респондентів, які мали інтимні стосунки за останні 12 місяців і не завжди використовують презерватив не тому, що мають постійного партнера: Молодь (15-24), N=97; Дніпропетровська область, N=94; Уся вибірка, N=326

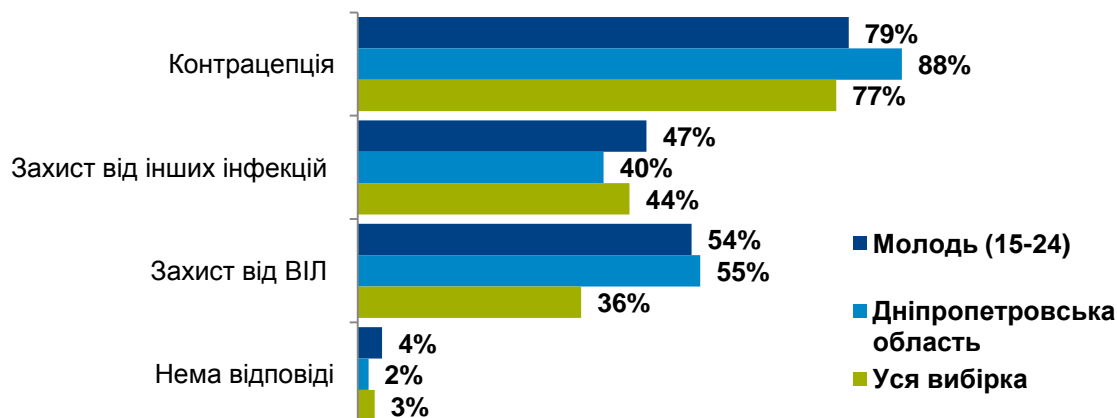
* Не показані варіанти, названі 1% опитаних і менше

Презервативи сприймають насамперед як засіб контрацепції 77% українців, 79% Молоді і 88% населення Дніпропетровської області. 36% українців користуються презервативами для захисту від ВІЛ, 44% – щоб захистити себе від інших інфекцій, причому Молодь і респонденти з Дніпропетровської області значно частіше називали захист від ВІЛ (54% і 55% відповідно).

Рисунок 4.6

Z10. ЧОМУ ВИ КОРИСТУЄТЕСЬ ПРЕЗЕРВАТИВАМИ?

% респондентів, що зазначили частоту користування презервативами (від «завжди» до «рідко»): Молодь (15-24), N=194; Дніпропетровська область, N=170; Уся вибірка, N=526

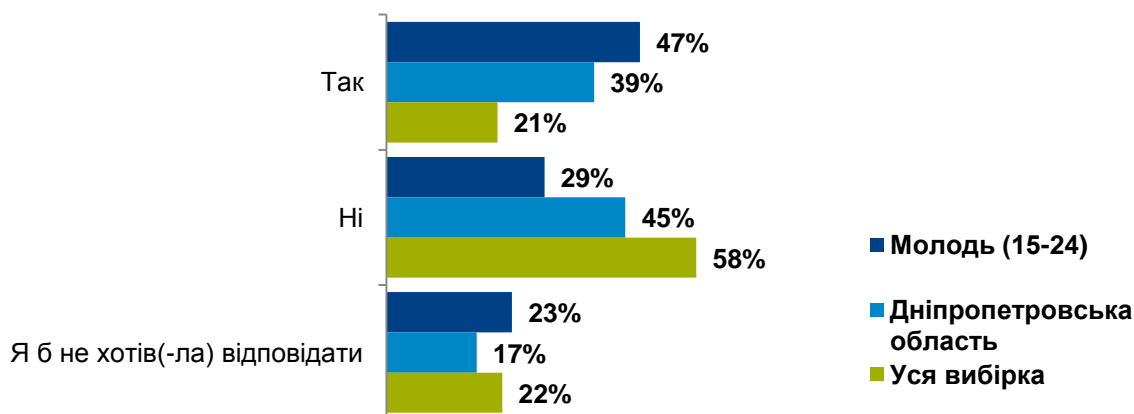

З-посеред респондентів, що мали інтимні стосунки протягом останнього року, 21% українців користувались презервативами під час останнього статевого акту. Найбільше презервативами користується Молодь (47%) і респонденти з Дніпропетровської області (39%).

Рисунок 4.7

Z11. ЧИ ВИКОРИСТОВУВАЛИ ВИ ПРЕЗЕРВАТИВ ПІД ЧАС ОСТАННЬОГО СТАТЕВОГО КОНТАКТУ?

% респондентів, що мали інтимні стосунки за останні 12 місяців: Молодь (15-24), N=282; Дніпропетровська область, N=264; Уся вибірка, N=1086

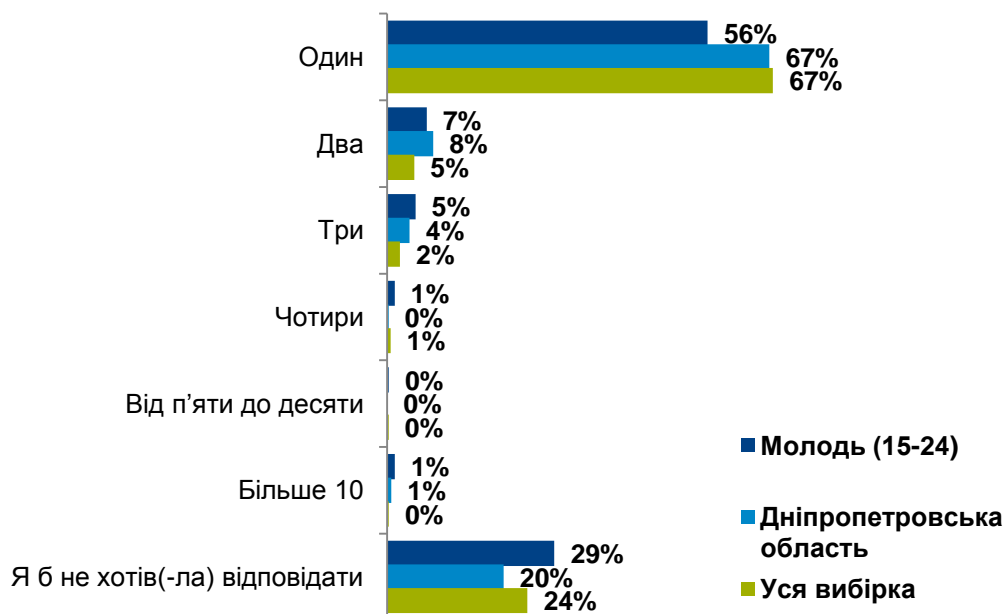

67% українців, 67% респондентів з Дніпропетровської області і 56% Молоді мали одного сексуального партнера протягом останніх 12 місяців. Близько 20% респондентів відмовились відповідати, решта мали 2 сексуальних партнерів і більше.

Рисунок 4.8

Z7. ЛЮДИНА ЦІЛКОМ МОЖЕ МАТИ ДЕКІЛЬКА ПАРТНЕРІВ ПРОТЯГОМ РОКУ, І БАГАТО ЛЮДЕЙ ПЕРІОДИЧНО МАЮТЬ ІНТИМНИЙ ЗВ'ЯЗОК З ВИПАДКОВИМИ ЗНАЙОМИМИ. ЗІ СКІЛЬКОМА ПАРТНЕРАМИ У ВАС БУВ СЕКС ЗА ОСТАННІ 12 МІСЯЦІВ?

% респондентів, що мали інтимні стосунки протягом останніх 12 місяців: Молодь (15-24), N=282; Дніпропетровська область, N=264; Уся вибірка, N=1086

Серед респондентів, що мали інтимні стосунки, 34% обговорювали питання безпечного сексу зі своїми партнерами; 26% обговорювали стосунки з попереднім партнером; 19% пройшли тест на інфекції, що передаються статевим шляхом, а ще 19% попросили своїх партнерів використати презерватив. Однак тільки 8% утримались би від сексуального контакту, якби партнер відмовився використати презерватив. Ще 13% запитували у своїх партнерів, чи проходили вони тест на ВІЛ, і 6% просили партнера пройти такий тест. Тільки 8% просили своїх партнерів пройти тест на інфекції, що передаються статевим шляхом.

Молодь і респонденти з Дніпропетровської області значно частіше діяли таким чином, ніж населення загалом. 30% респондентів з Дніпропетровської області відмовились здійснювати статевий акт без презерватива, що значно більше, ніж у двох інших цільових групах.

Рисунок 4.9

Z12. НИЖЧЕ ПЕРЕЛІЧЕНІ СИТУАЦІЇ, З ЯКИМИ МОЖУТЬ ЗІШТОВХНУТИСЯ ЛЮДИ, ЩО ЖИВУТЬ РАЗОМ АБО ЗУСТРІЧАЮТЬСЯ. БУДЬ ЛАСКА, ПРОЧИТАЙТЕ І ДЛЯ КОЖНОЇ СИТУАЦІЇ ВКАЖІТЬ, ЧИ ЗІШТОВХУВАЛИСЯ ВИ З НЕЮ У ВАШИХ СТОСУНКАХ. ЯКЩО ВАС ЦЕ НЕ СТОСУЄТЬСЯ, ВКАЖІТЬ ВІДПОВІДНИЙ ВАРІАНТ ВІДПОВІДІ.

% респондентів, що мали коли-будь інтимні стосунки: Молодь (15-24), N=301; Дніпропетровська область, N=311; Уся вибірка, N=1361

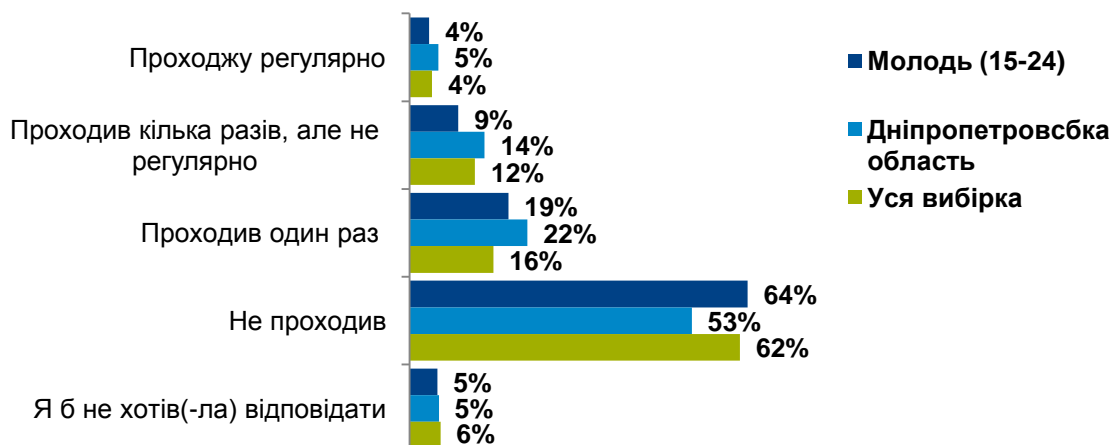

Більшість опитаних ніколи не проходили тест на ВІЛ – 62% серед усього населення, 64% серед Молоді і 53% серед респондентів з Дніпропетровської області. 16% проходили його один раз і ще 16% проходили тест кілька разів.

Рисунок 4.10

Z13. ЧИ ПРОХОДИЛИ ВИ ТЕСТ НА ВІЛ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

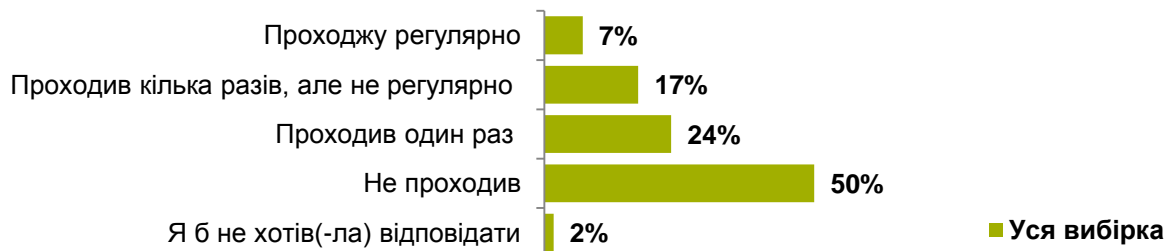

Серед тих, хто ніколи не користується презервативами або користується не завжди, половина респондентів ніколи не проходила тест на ВІЛ, 24% проходили його тільки один раз, 17% пройшли тест кілька разів, проте не тестуються регулярно, і тільки 7% проходять тест регулярно.

Рисунок 4.11

Z13. ЧИ ПРОХОДИЛИ ВИ ТЕСТ НА ВІЛ?

% усіх респондентів, які не завжди або ніколи не користуються презервативами не тому, що мають одного постійного партнера: Уся вибірка, N=364

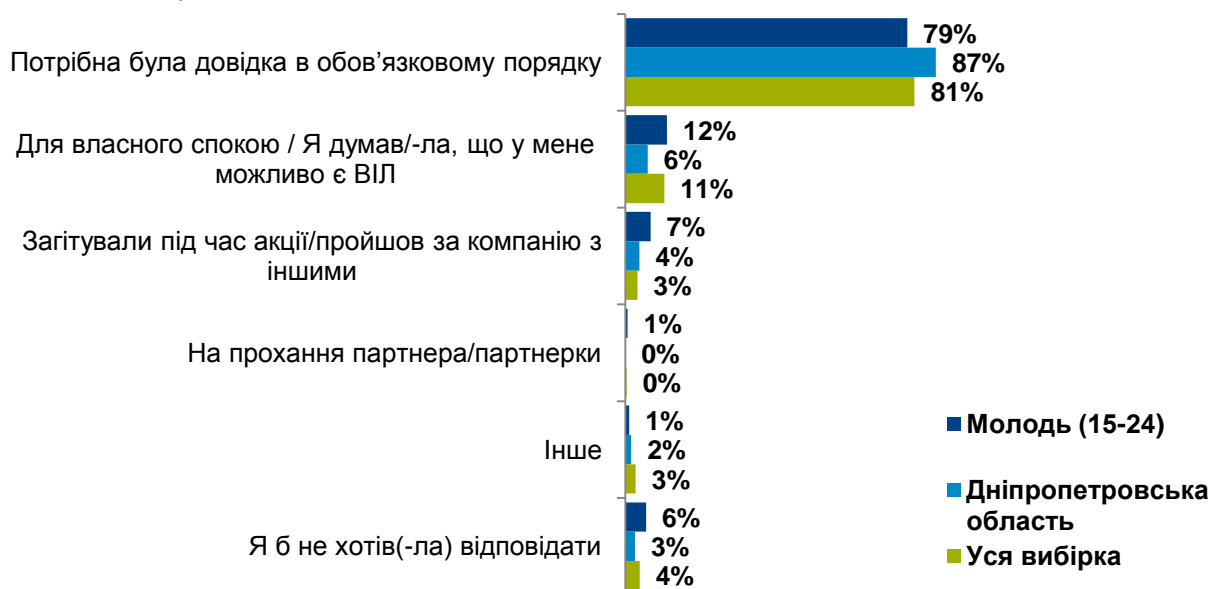
Більшість людей, які проходили тест на ВІЛ, зробили його тому, що їм була потрібна обов'язкова медична довідка про стан здоров'я: 81% серед населення України загалом, 79% серед Молоді і 87% респондентів Дніпропетровської області.

11% українців проходили тест для власного спокою, непокоячись тим, що у них може бути ВІЛ. Серед Молоді цифри майже такі ж (12%), серед населення Дніпропетровської області цей показник значно нижчий (6%).

Рисунок 4.12

Z14. ЧОМУ ВИ ПРОХОДИЛИ ТЕСТ?

% респондентів, які проходили тест на ВІЛ: Молодь (15-24), N=138; Дніпропетровська область, N=152; Уся вибірка, N=518

Серед тих, хто ніколи не користується презервативами або користується ними не завжди, і тих, хто проходив тест, – 79% пройшли тест, тому що їм була потрібна обов'язкова медична довідка, 14% – заради свого власного спокою. Таким чином, незахищений секс (не з одним постійним партнером) не став мотивацією пройти тест на ВІЛ.

Рисунок 4.13

Z14. ЧОМУ ВИ ПРОХОДИЛИ ТЕСТ?

% респондентів, які не завжди або ніколи не користуються презервативами не тому, що мають одного постійного партнера і проходили тест на ВІЛ: Уся вибірка, N=184

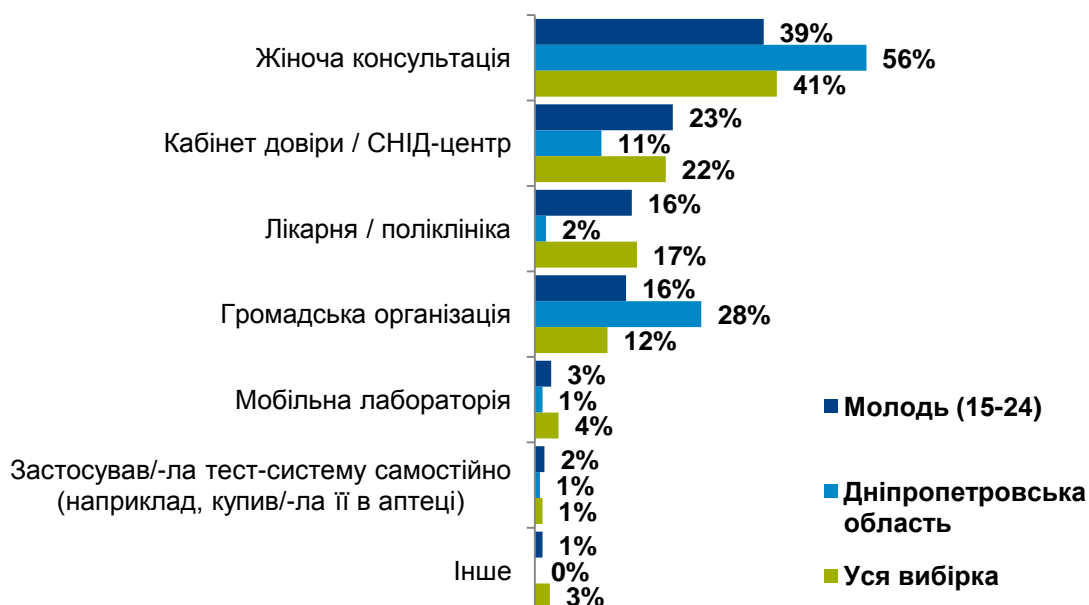

Найбільш популярним місцем тестування на ВІЛ є жіночі консультації (41% серед населення загалом). 22% відвідували центри СНІДу, 17% – лікарні, 12% – громадські організації, і 4% – мобільні лабораторії. Серед Молоді результати подібні. Респонденти з Дніпропетровської області рідше проходять тест на ВІЛ в жіночих консультаціях (56%) і громадських організаціях, ще рідше в лікарнях (2%) чи в центрах СНІДу (11%).

Рисунок 4.14

Z15. ДЕ ВИ ПРОХОДИЛИ ТЕСТ НА ВІЛ?

% респондентів, що проходили тест на ВІЛ: Молодь (15-24), N=138; Дніпропетровська область, N=152; Уся вибірка, N=518

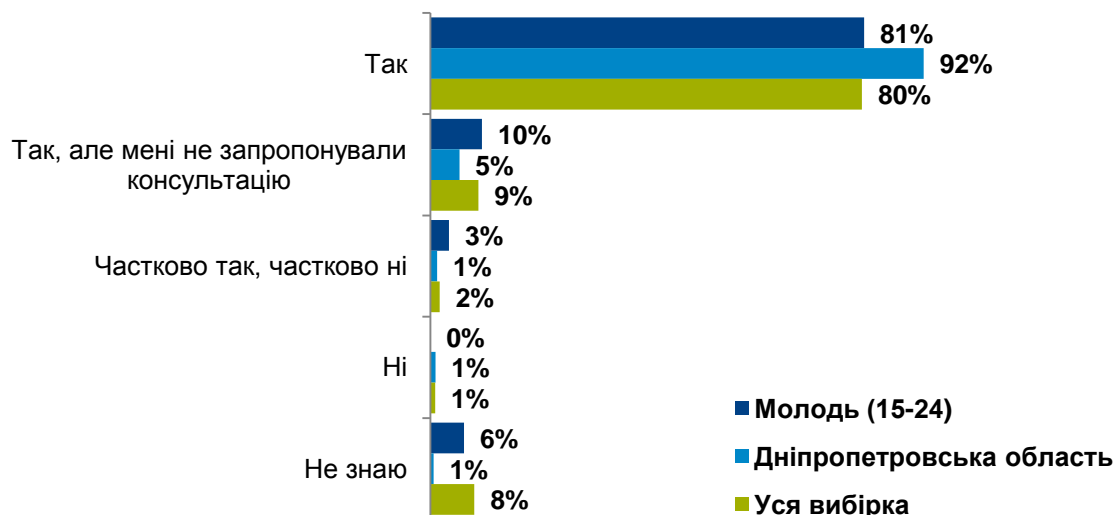

З-посеред тих, хто зробив тест на ВІЛ, переважна більшість були задоволені якістю тестування: 80% серед українців, 81% серед Молоді і 92% серед респондентів з Дніпропетровської області. Тільки 3% українців, які зробили тест, були незадоволені або частково незадоволені якістю консультацій і процедури проведення тесту на ВІЛ.

Рисунок 4.15

Z16. ЧИ БУЛИ ВИ ЗАДОВОЛЕНІ ЯКІСТЮ КОНСУЛЬТАЦІЇ ТА ПРОЦЕДУРИ ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ?

% респондентів, що пройшли тест на ВІЛ (крім тих, хто самотужки користувався тест-системою): Молодь (15-24), N=136; Дніпропетровська область, N=151; Уся вибірка, N=511

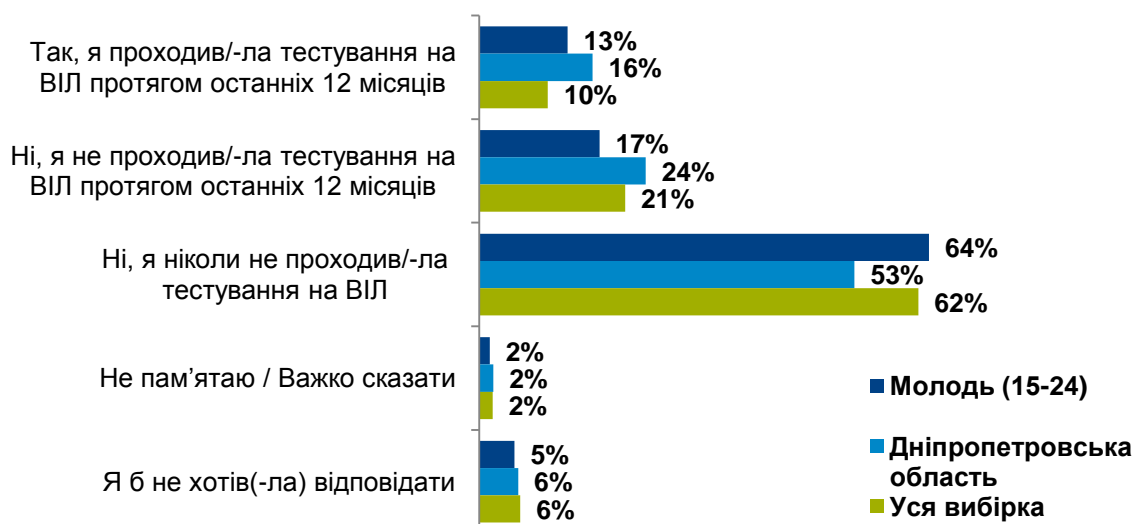

Тільки 10% українців, 13% Молоді і 16% мешканців Дніпропетровської області проходили тест на ВІЛ протягом останніх 12 місяців.

Рисунок 4.16

Z17. Я НЕ ХОЧУ ЗНАТИ РЕЗУЛЬТАТИ, АЛЕ ЧИ ПРОХОДИЛИ ВИ ТЕСТУВАННЯ НА ВІЛ ПРОТЯГОМ ОСТАННІХ 12 МІСЯЦІВ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

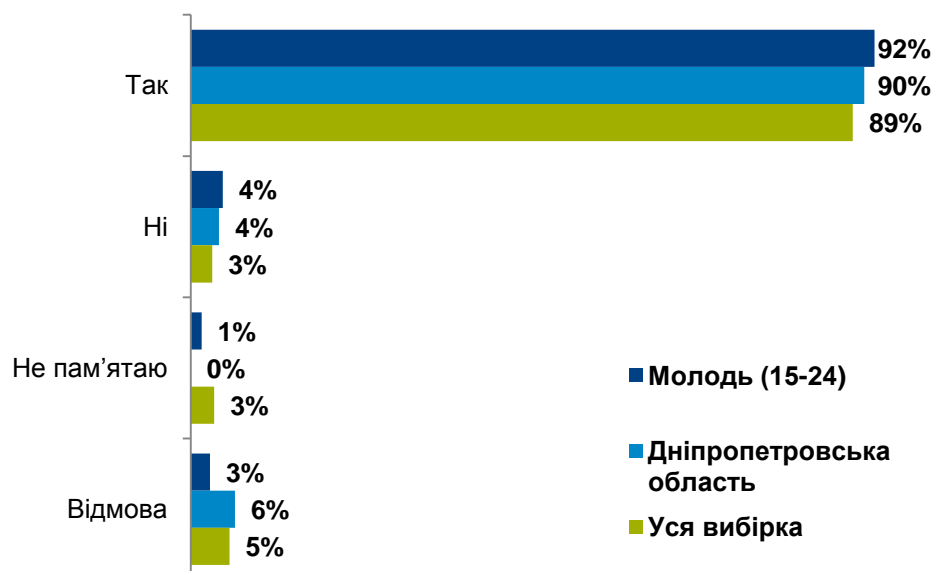

Серед респондентів, що пройшли тест на ВІЛ протягом останніх 12 місяців, 90% уже знали свій результат.

Рисунок 4.17

Z18. Я НЕ ХОЧУ ЗНАТИ РЕЗУЛЬТАТИ ВАШОГО ОБСТЕЖЕННЯ, АЛЕ ХОЧУ ДІЗНАТИСЯ, ЧИ ЗНАЄТЕ ЇХ ВИ?

% тих, хто проходив тест на ВІЛ за останні 12 місяців: Молодь (15-24), N=68; Дніпропетровська область, N=68; Уся вибірка, N=204

Серед тих, хто не робив тест на ВІЛ за останні 12 місяців, щонайменше половина респондентів усіх цільових груп упевнені, що їм не загрожував ризик інфікуватись ВІЛ.

Іншими поширеними серед українців причинами непроходження тесту є такі: не знали, що можна пройти тест на ВІЛ (7%) або де це можна зробити (6%); не вважали, що це необхідно (7%).

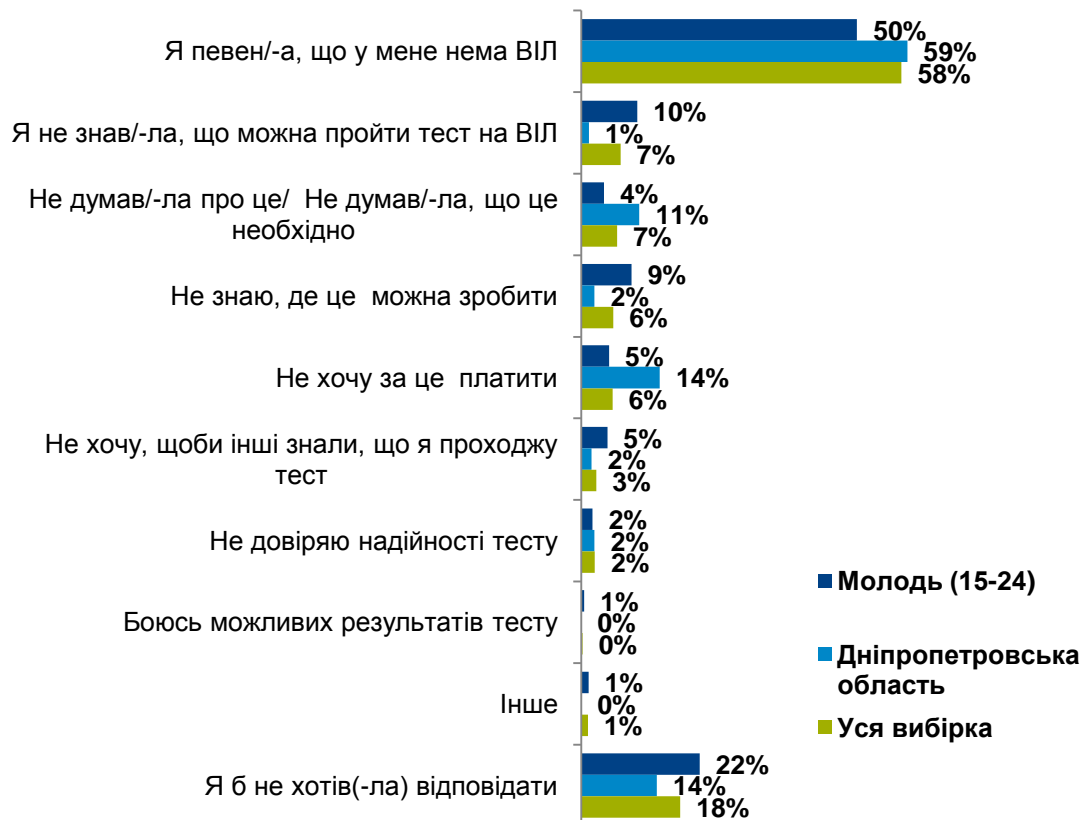
Інші причини серед Молоді: не знали, що можна пройти цей тест (10%) або де його можна зробити (9%).

Для респондентів з Дніпропетровської області інші причини такі: небажання платити за тест (14%); не думали, що це необхідно (11%).

Рисунок 4.18

Z19. ЧОМУ ВИ НЕ ПРОХОДИЛИ ТЕСТ?

% тих, хто ніколи не проходив тест на ВІЛ або не проходив тест на ВІЛ протягом останніх 12 місяців: Молодь (15-24), N=324; Дніпропетровська область, N=238; Уся вибірка, N=1198

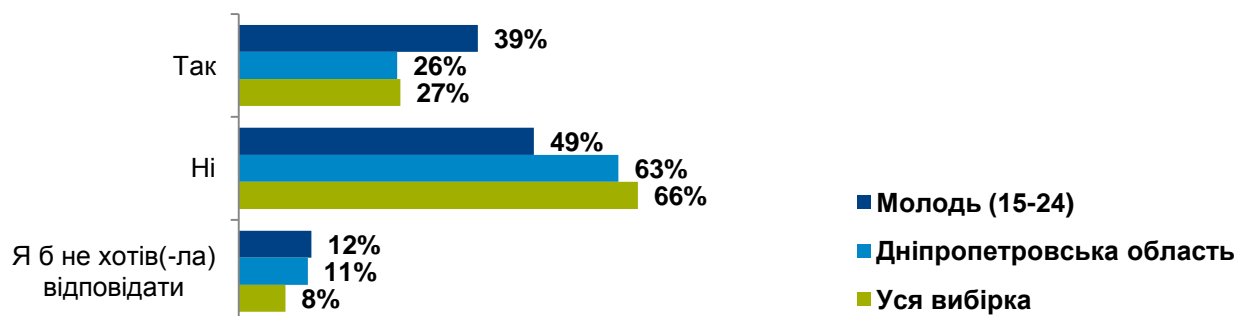

З-посеред тих респондентів, які ніколи не проходили тест на ВІЛ, 27% українців зробили би тест, якби це було безкоштовно. Серед Молоді ця цифра складає 39%, а серед населення Дніпропетровської області – 26%.

Рисунок 4.19

Z20. ЧИ ХОТІЛИ БИ ВИ ЗРОБИТИ БЕЗКОШТОВНИЙ ТЕСТ НА ВІЛ І СНІД, ЯКБИ ВАМ ЗАПРОПОНУВАЛИ?

% усіх респондентів, які не проходили тест на ВІЛ: Молодь (15-24), N=254; Дніпропетровська область, N=154; Уся вибірка, N=884

Майже половина тих, хто завжди використовує презерватив, хотіли би зробити безкоштовний тест на ВІЛ. Таких охочих менше серед тих, хто користується презервативами час від часу (42%) або не користується ними, тому що має постійного партнера (40%).

Рисунок 4.20

Z20. ЧИ ХОТІЛИ БИ ВИ ЗРОБИТИ БЕЗКОШТОВНИЙ ТЕСТ НА ВІЛ І СНІД, ЯКБИ ВАМ ЗАПРОПОНУВАЛИ?

% респондентів, які: Завжди використовують презервативи, N=200; Використовують презервативи час від часу, N=326; Не використовують презервативи, тому що мають одного постійного партнера, N=357;

5 Ставлення до ЛЖВ

65% українців вважають, що люди, які інфікувались ВІЛ, мають право на збереження свого діагнозу в таємниці (69% Молоді і 73% респондентів з Дніпропетровської області).

44% українців вважають, що люди інфікуються ВІЛ тільки через свою аморальну поведінку (водночас 45% не згодні або скоріше не згодні з таким твердженням). Така сама частка українців (44%) думають, що права ВІЛ-позитивних людей порушуються в Україні.

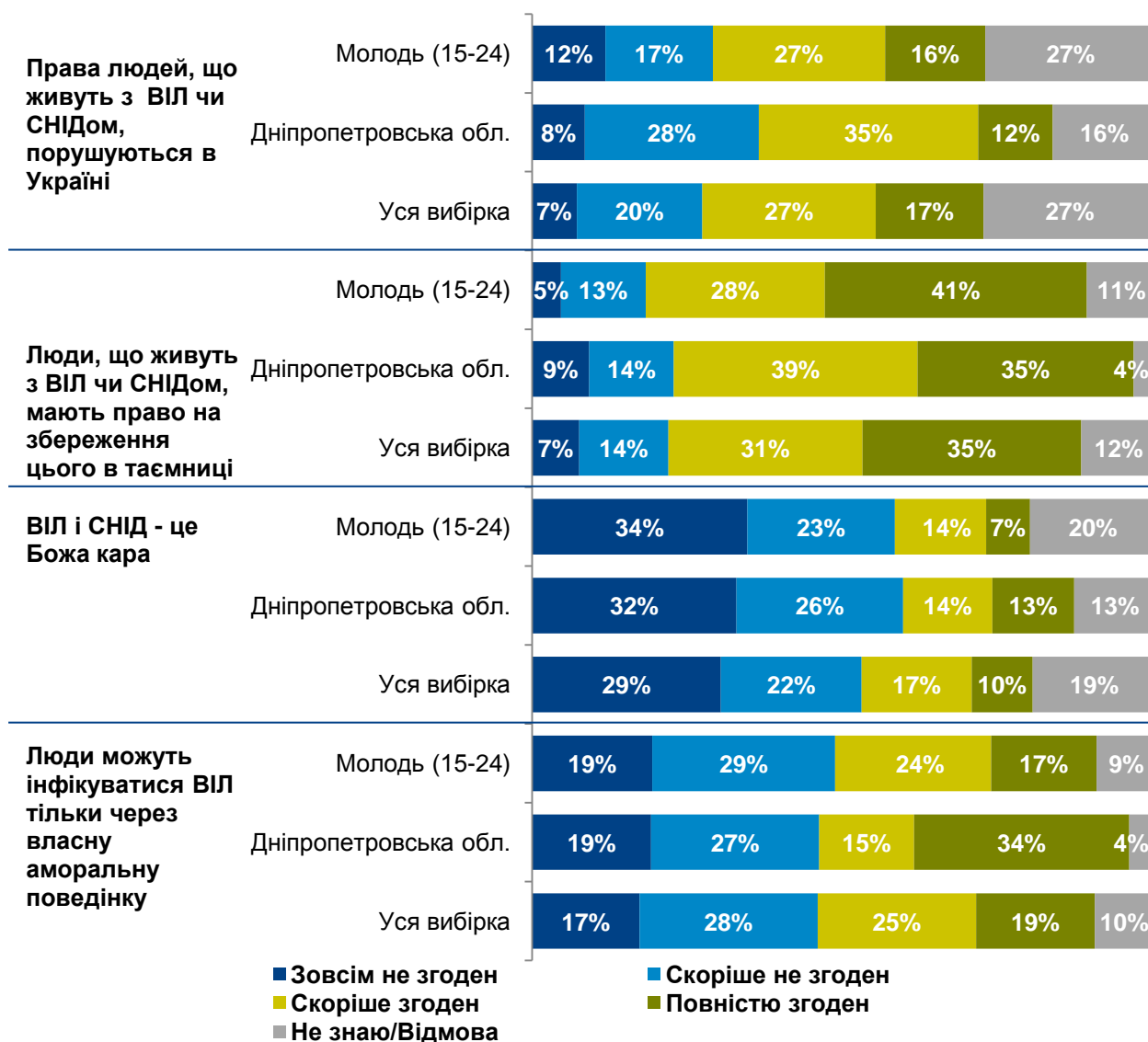
27% респондентів вважають, що ВІЛ – це «Божа кара».

Результати по Молоді і населенню Дніпропетровської області доволі подібні до результатів по населенню загалом.

Рисунок 5.1

С6. БУДЬ ЛАСКА, СКАЖІТЬ, НАСКІЛЬКИ ВИ ЗГОДНІ АБО НЕ ЗГОДНІ З НАСТУПНИМИ ТВЕРДЖЕННЯМИ ЩОДО ВІЛ-ІНФІКОВАНИХ ЛЮДЕЙ.

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Дослідження містить чотири основні рівні сприйняття ЛЖВ: сприйняття незнайомих ЛЖВ (шкала Богардуса), сприйняття знайомих, які можуть бути інфіковані ВІЛ, сприйняття знайомих ЛЖВ і сприйняття ВІЛ-позитивних дітей.

Шкала Богардуса складається з 7 ступенів, які показують, наскільки представники певної групи можуть бути прийняті як 1) члени сім'ї, 2) близькі друзі, 3) сусіди, 4) колеги, 5) мешканці України, 6) гості України, 7) не допущені в Україну взагалі. Прийняття в кожен попередню групу передбачає допуск і в наступні, наприклад, якщо респондент допускає представника якої-небудь групи як свого сусіда, то визнає його і як колегу по роботі, мешканця або гостя України і т.д.

Тільки 12% українців готові прийняти ЛЖВ як колег, або сусідів, або близьких друзів, або членів сім'ї. Щодо інших уразливих груп ця цифра ще менша – 8% для гомосексуалів, 4% для СІН, 4% для людей, які надають сексуальні послуги за гроші.

Більше половини українців не толерантні до ЛЖВ: 66% респондентів згодні допустити ЛЖВ тільки як мешканців України або гостей України або не пускали би ВІЛ-позитивних людей в Україну зовсім. Щодо інших уразливих груп ця цифра більша – 79% для СІН, 76% для людей, які надають сексуальні послуги за гроші, 74% для гомосексуалів.

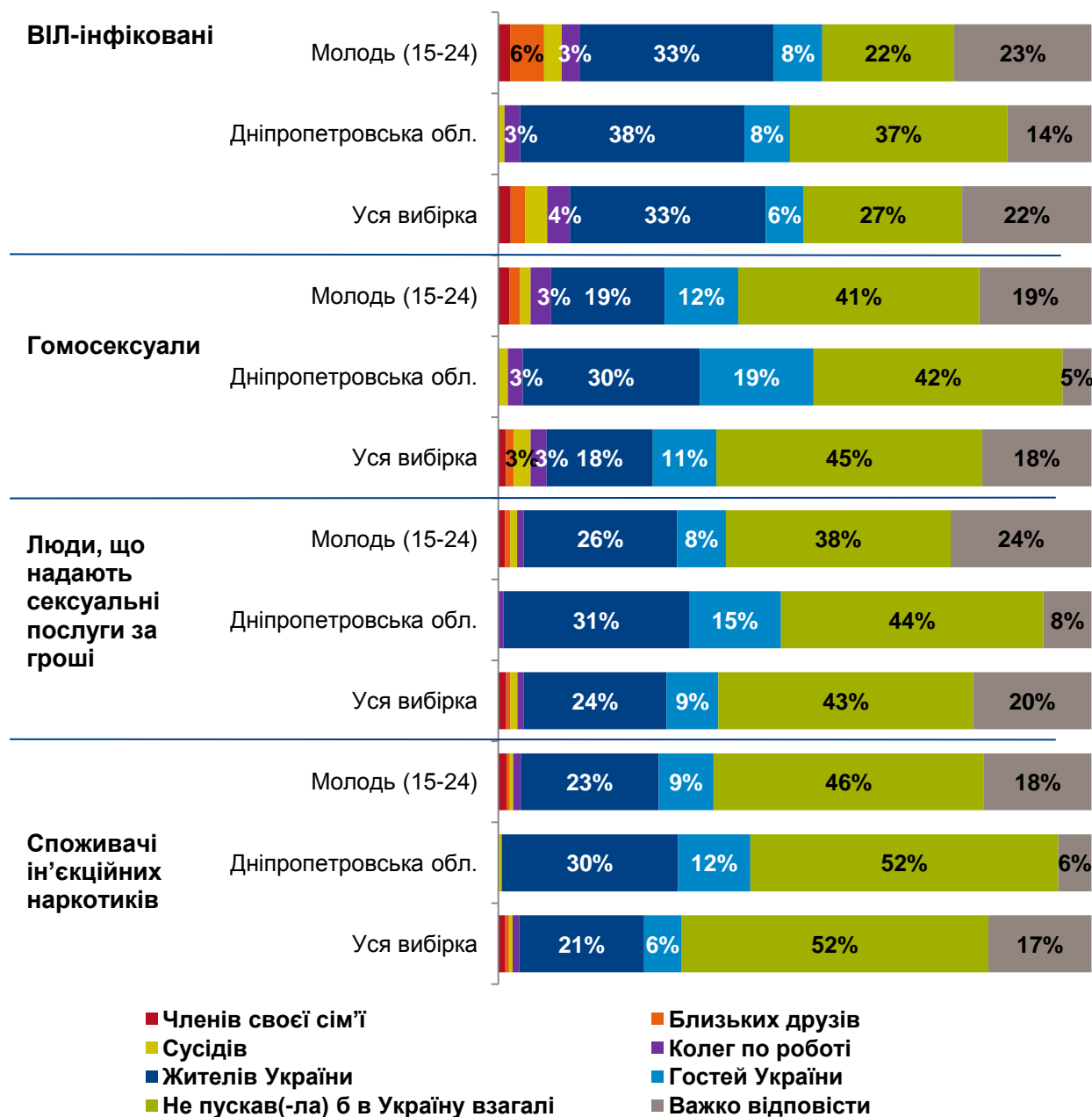
Загалом подібні результати і серед Молоді: 14% готові прийняти ЛЖВ як колег, сусідів, близьких друзів або навіть членів сім'ї; тим часом 9% готові допустити так само близько гомосексуалів, 4% – людей, які надають сексуальні послуги за гроші, і СІН.

Населення Дніпропетровської області є найменш толерантною групою: тільки 4% опитаних готові допустити ЛЖВ і гомосексуалів як колег або ближче, і тільки 1% готовий прийняти так само близько людей, які надають сексуальні послуги за гроші, і СІН.

Рисунок 5.2

С5. БУДЬ ЛАСКА, ОЦІНІТЬ СВОЄ СТАВЛЕННЯ ДО ПРЕДСТАВНИКІВ РІЗНИХ ГРУП ЗА НАСТУПНИМИ РІВНЯМИ ДОПУСКУ. КОЖНИЙ РІВЕНЬ ДОПУСКУ В ШКАЛІ ПЕРЕДБАЧАЄ Й УСІ НАСТУПНІ РІВНІ ДОПУСКУ, НАПРИКЛАД, ЯКЩО ГРУПА ДОПУСКАЄТЬСЯ ЯК ЧЛЕН РОДИНИ, ТО ВОНА ДОПУСКАЄТЬСЯ І ЯК ДРУЗИ, СУСІДИ І Т.Д. Я ЗГОДЕН ДОПУСТИТИ ПРЕДСТАВНИКІВ ЦЬОЇ ГРУПИ ЯК...

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

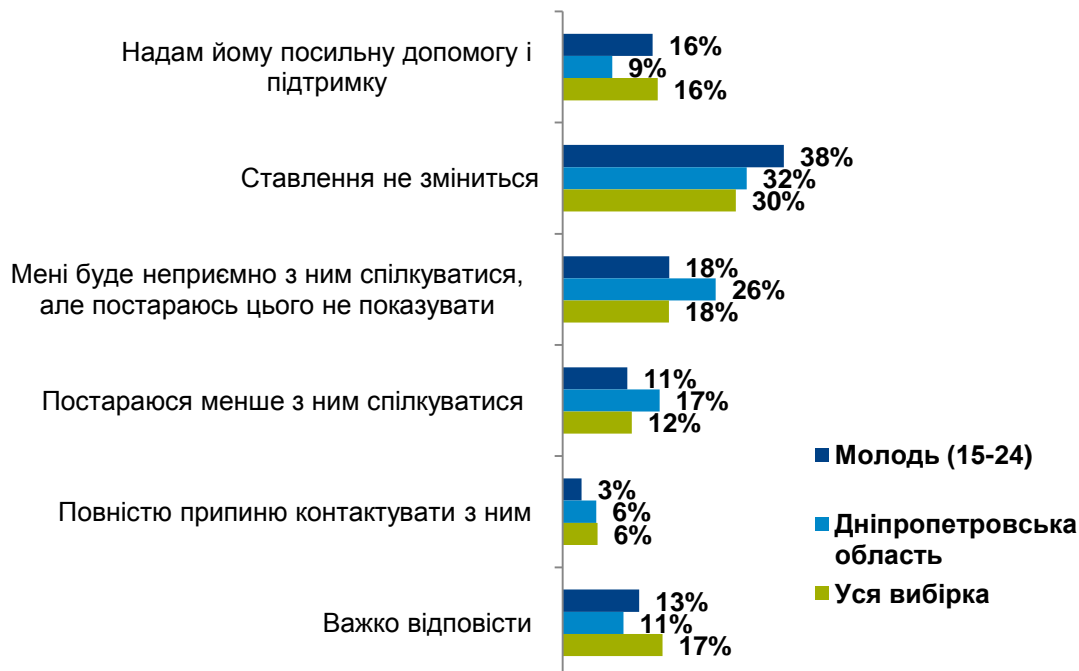

Майже половина українців (46%) кажуть, що якщо вони дізнаються про те, що один з їхніх друзів або колег ВІЛ-позитивний, то це не змінить їхнього ставлення і/або вони хотіли би допомогти своєму другу або колезі. Серед Молоді ця цифра складає 54%, а серед мешканців Дніпропетровської області – 41%.

Рисунок 5.3

С10. ЧИ ЗМІНИТЬСЯ ВАШЕ СТАВЛЕННЯ ДО СВОГО ЗНАЙОМОГО АБО КОЛЕГИ ПО РОБОТІ/ НАВЧАННЮ, ЯКЩО ВИ ДОВІДАЄТЕСЯ, ЩО ВІН АБО ВОНА ВІЛ-ІНФІКОВАНІ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Ті з респондентів, хто постарався б якнайменше спілкуватися або цілковито припинили би спілкування з ВІЛ-інфікованим другом/колегою, часто пояснюють це страхом інфікуватися (60% для українців, Молоді і населення Дніпропетровської області). 18% українців і 14% Молоді намагатимуться менше спілкуватися з ВІЛ-позитивною людиною, тому що вважають ВІЛ результатом її аморальної поведінки. Ця точка зору особливо поширена серед мешканців Дніпропетровської області – 33%.

Рисунок 5.4

С11. ЧОМУ ВАШЕ СТАВЛЕННЯ МОЖЕ ЗМІНИТИСЯ НА ГІРШЕ?

% респондентів, що сказали, що будуть намагатися менше спілкуватися або зовсім припинять спілкування з ЛЖВ: Молодь (15-24), N=191; Дніпропетровська область, N=186; Уся вибірка, N=777

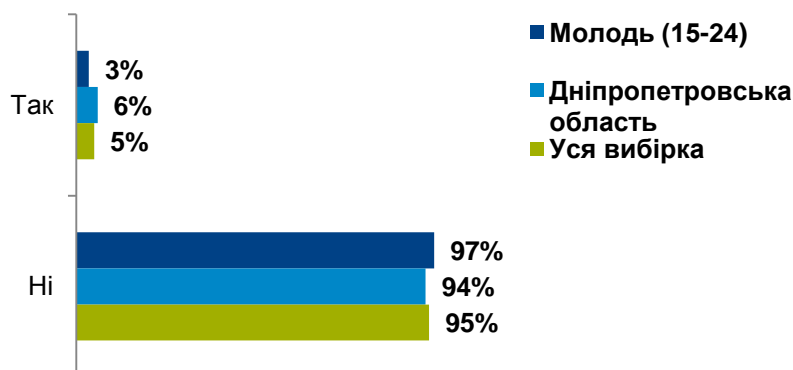

У 5% українців серед знайомих є ЛЖВ.

Рисунок 5.5

С7. ЧИ Є СЕРЕД ВАШИХ ЗНАЙОМИХ ВІЛ-ІНФІКОВАНІ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

Серед тих, у кого є знайомі ЛЖВ, 58% кажуть, що ставляться до них як до звичайних людей, 27% намагаються уникати спілкування з ними, а 6% українців, що мають знайомих ЛЖВ, ставляться до них погано і не приховують цього.

Рисунок 5.6

С8. СКАЖІТЬ, БУДЬ ЛАСКА, ЯК ВИ ДО НИХ СТАВИТЕСЯ?

% усіх респондентів, у яких серед знайомих є ВІЛ-інфіковані: Уся вибірка, N=71

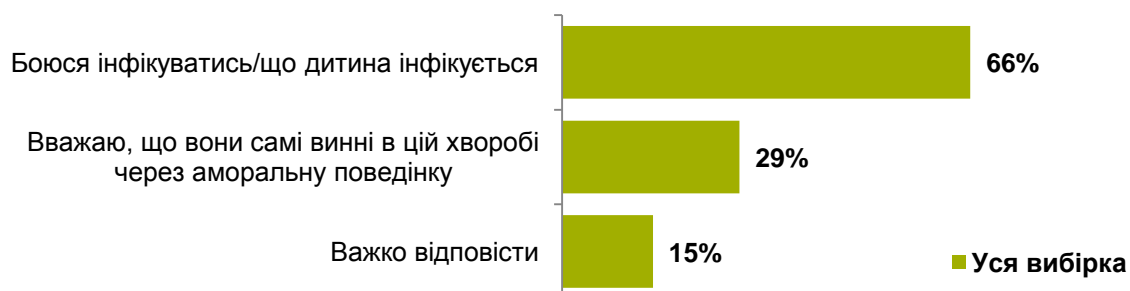

2/3 тих, хто має знайомих ВІЛ-позитивних і ставиться до них гірше, ніж до звичайних людей, пояснюють свою поведінку страхом інфікуватись самим / занепокоєнням тим, що їх діти можуть інфікуватись.

Рисунок 5.7*

С9. ЧОМУ ВИ ДО НИХ СТАВИТЕСЯ ГІРШЕ, НІЖ ДО ЗВИЧАЙНИХ ЛЮДЕЙ?

% тих, у кого серед знайомих є ВІЛ-позитивні і хто ставиться до них гірше, ніж до звичайних людей: Уся вибірка, N=27*

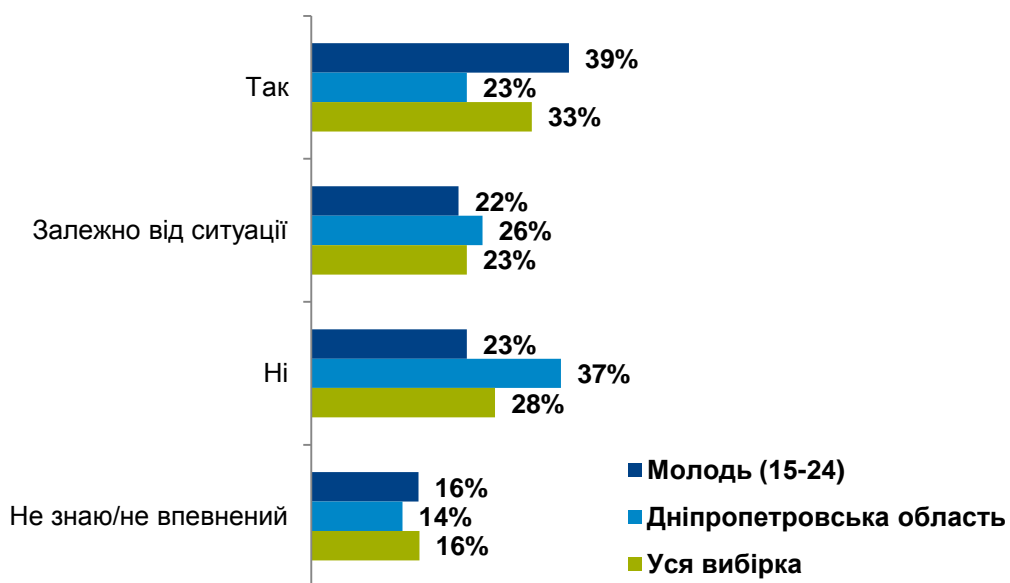
* Кількість випадків недостатня для детального аналізу

33% населення України вважають, що ВІЛ-позитивні діти можуть ходити до однієї школи разом з ВІЛ-негативними дітьми (39% серед Молоді і тільки 23% серед респондентів з Дніпропетровської області).

Рисунок 5.8

С12. ЯК ВИ ДУМАЄТЕ, ЧИ МОЖУТЬ ДІТИ, ЯКІ ЖИВУТЬ З ВІЛ, ХОДИТИ ДО ШКОЛИ РАЗОМ З ВІЛ-НЕГАТИВНИМИ ДІТЬМИ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

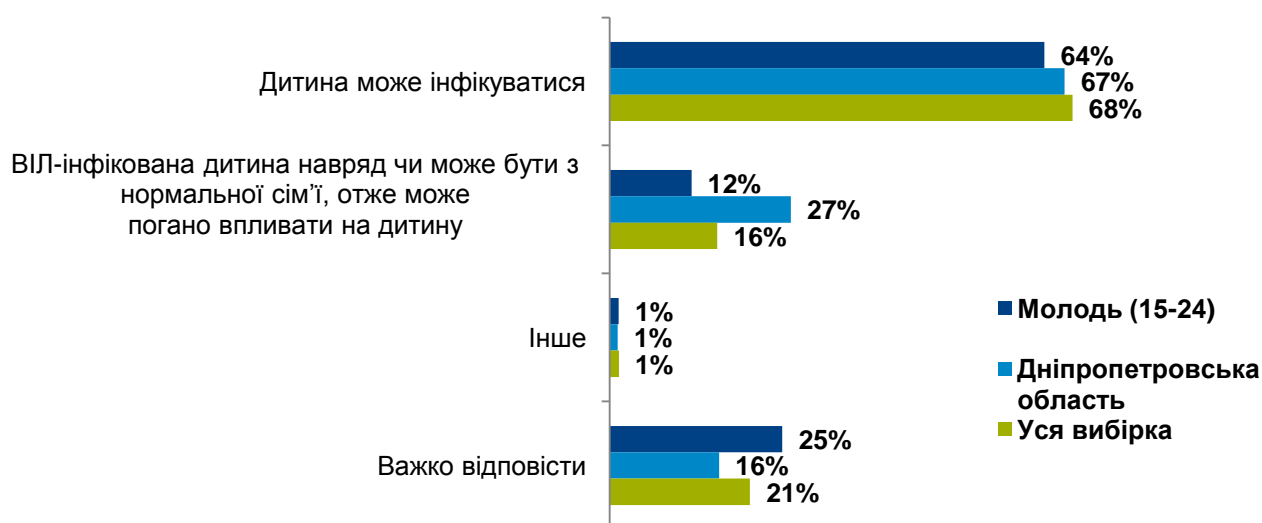

Ті опитані, хто не згоден, що ВІЛ-позитивні діти можуть відвідувати одну школу разом з ВІЛ-негативними дітьми, назвали такі причини: діти можуть інфікуватися (близько двох третин усіх цільових груп); ВІЛ-позитивна дитина навряд чи з хорошої сім'ї і може погано впливати на інших дітей (12% серед Молоді, 16% серед українців і 27% у Дніпропетровській області).

Рисунок 5.9

С13. ЧОМУ ВИ МОГЛИ БИ НЕ ПОГОДИТИСЯ НА ЦЕ?

% респондентів, хто не згоден, що ВІЛ-позитивні діти можуть відвідувати одну школу разом з ВІЛ-негативними дітьми: Молодь (15-24), N=255; Дніпропетровська область, N=239; Уся вибірка, N=992

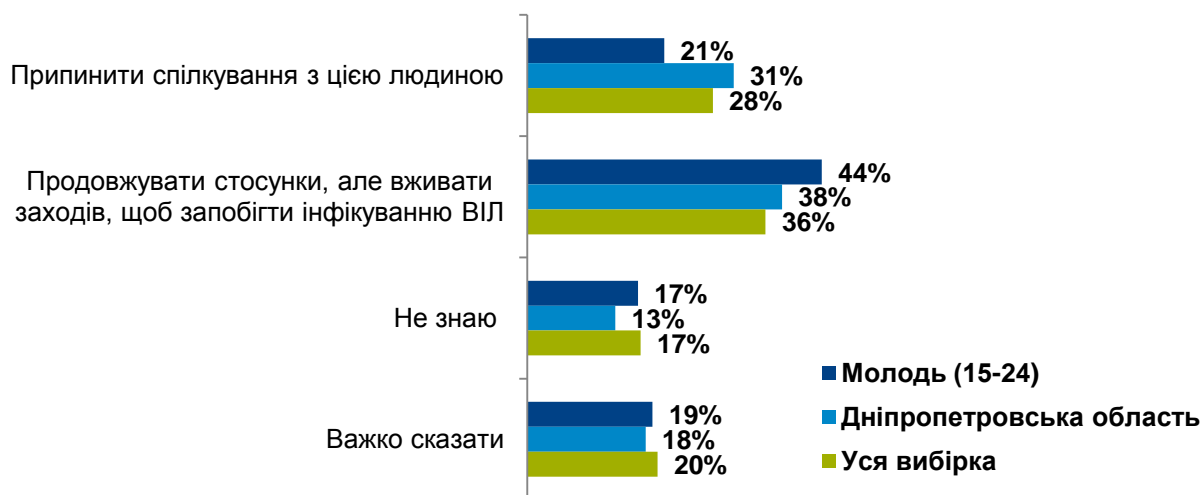

36% українців порадили би людині, чий партнер інфікувався ВІЛ, продовжувати стосунки, але вживати заходів захисту від інфікування ВІЛ, а 28% порадили б припинити стосунки. Серед мешканців Дніпропетровської області ці цифри складають 36% і 31%. Молодь демонструє найвищий рівень толерантності: 44% проти 21%.

Рисунок 5.10

С14. ЯКУ ПОРАДУ ВИ БИ ДАЛИ ТОМУ, ЧИЯ ДІВЧИНА ЧИ ХЛОПЕЦЬ ІНФІКУВАЛИСЬ ВІЛ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

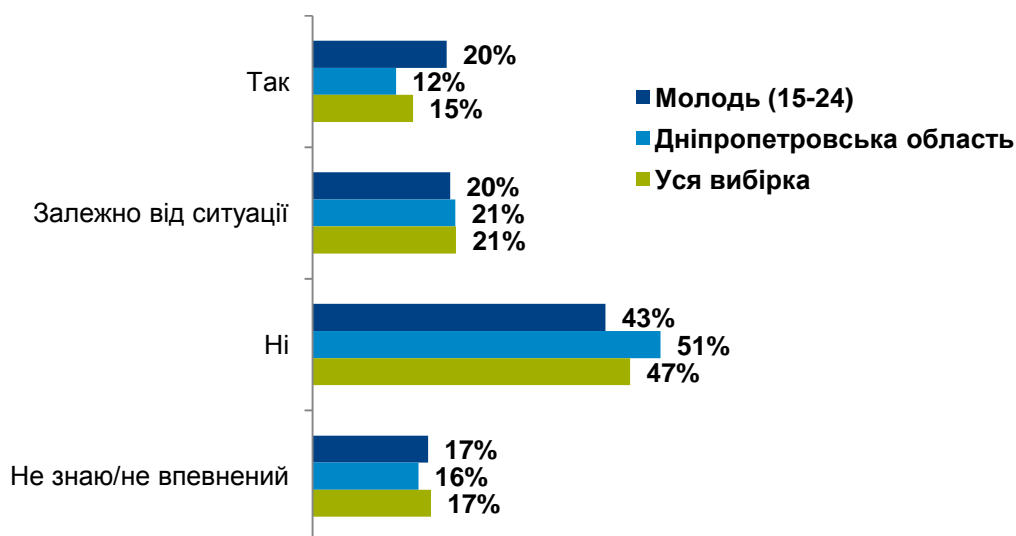

Майже половина українців не купували би овочі у ВІЛ-позитивного продавця (47%), 15% купували б, а 21% кажуть, що це залежить від ситуації. Серед Молоді знову рівень толерантності вищий: 20% купили би свіжі овочі, 20% кажуть, що це залежить від ситуації.

Рисунок 5.11

С15. ЧИ КУПУВАЛИ Б ВИ СВІЖІ ОВОЧІ У ПРОДАВЦЯ АБО ТОРГОВЦЯ, ЯКБИ ЗНАЛИ, ЩО ЦЯ ЛЮДИНА Є НОСІЄМ ВІЛ?

% усіх респондентів: Молодь (15-24), N=411; Дніпропетровська область, N=321; Уся вибірка, N=1479

6 Ключові індикатори прогресу в запровадженні глобальних заходів у відповідь на СНІД³

Індикатори розроблені для моніторингу виконання Політичної декларації ООН з ВІЛ/СНІДу. Крім того, за запитом УЦКС в дослідження додали відповідні запитання для оцінки цих індикаторів.

6.1 Індикатор 1. Процент молодих людей у віці 15–24 роки, які правильно вказують способи профілактики передачі ВІЛ статевим шляхом і водночас відкидають основні хибні уявлення про передачу ВІЛ

У таблиці 6.1.1 наведено 5 запитань щодо профілактики ВІЛ, що їх вибрано для розрахунку індикатора.

Таблиця 6.1.1

Процент молодих чоловіків і жінок у віці 15-24 роки, які дали правильні відповіді на запитання:

N=411

1. Чи можна зменшити ризик передачі ВІЛ, якщо мати статеві контакти тільки з одним вірним неінфікованим партнером, у якого нема інших партнерів?	88%
2. Чи можна зменшити ризик передачі ВІЛ, якщо постійно використовувати презервативи?	85%
3. Чи може здорова на вигляд людина мати ВІЛ?	72%
4. Чи можна інфікуватися ВІЛ через укуси комара?	50%
5. Чи можна інфікуватися ВІЛ, якщо вживати їжу разом з ВІЛ-інфікованим?	55%

Індикатор розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-24 роки, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань щодо профілактики ВІЛ (див. *Таблицю 6.1.1*), на загальну кількість респондентів у віці 15-24 роки.

Таблиця 6.1.2

Індикатор 1

Респонденти у віці 15-24 роки, N=411

Числівник	Число респондентів у віці 15-24 роки, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань	23%
Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-24 роки	

Таблиця 6.1.3

Індикатор 1, за гендерною ознакою

Респонденти-чоловіки у віці 15-24 роки, N=217; Респонденти-жінки у віці 15-24 роки, N=194

ЧОЛОВІКИ	Числівник	Число респондентів-чоловіків у віці 15-24 роки, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань	25%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-чоловіків у віці 15-24 роки	
ЖІНКИ	Числівник	Число респондентів-жінок у віці 15-24 роки, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань	21%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-жінок у віці 15-24 роки	

³http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/GARPR_2014_guidelines_en_0.pdf

Таблиця 6.1.4

Індикатор 1, за віковою ознакою

Респонденти у віці 15-19 років, N=183; Респонденти у віці 20-24 роки, N=228

15-19	Числівник	Число респондентів у віці 15-19 років, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань	19%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-19 років	
20-24	Числівник	Число респондентів у віці 20-24 роки, які дали правильні відповіді на всі п'ять запитань	26%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 20-24 роки	

6.2 Індикатор 2. Процент молодих жінок і чоловіків у віці 15-24 роки, які мали статеві контакти у віці до 15 років

Індикатор розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-24 роки, які мали статеві контакти у віці до 15 років, на загальну кількість респондентів у віці 15-24 роки.

Таблиця 6.2.1

Індикатор 2

Респонденти у віці 15-24 роки, N=411

Числівник	Число респондентів у віці 15-24 роки, які почали статеве життя у віці до 15 років	3%
Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-24 роки	

Таблиця 6.2.2

Індикатор 2, за гендерною ознакою

Респонденти-чоловіки у віці 15-24 роки, N=217; Респонденти-жінки у віці 15-24 роки, N=194

ЧОЛОВІКИ	Числівник	Число респондентів-чоловіків у віці 15-24, які почали статеве життя у віці до 15 років	6%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-чоловіків у віці 15-24 роки	
ЖІНКИ	Числівник	Число респондентів-жінок у віці 15-24, які почали статеве життя у віці до 15 років	0%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-жінок у віці 15-24 роки	

Таблиця 6.2.3

Індикатор 2, за віковою ознакою

Респонденти у віці 15-19 років, N=183;

Респонденти у віці 20-24 роки, N=228

15-19	Числівник	Число респондентів у віці 15-19 років, які почали статеве життя у віці до 15 років	4%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-19 років	
20-24	Числівник	Число респондентів у віці 20-24 роки, які почали статеве життя у віці до 15 років	3%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 20-24 роки	

6.3 Індикатор 3. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців

Індикатор розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, на загальну кількість респондентів у віці 15-49 років.

Таблиця 6.3.1

Індикатор 3

Респонденти у віці 15-49 років, N=1010

Числівник	Число респондентів у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	9%
Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-49 років	

Таблиця 6.3.2

Індикатор 3, за гендерною ознакою

Респонденти-чоловіки у віці 15-49 років, N=515;

Респонденти-жінки у віці 15-49 років, N=495

ЧОЛОВІКИ	Числівник	Число респондентів-чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	11%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-чоловіків у віці 15-49 років	
ЖІНКИ	Числівник	Число респондентів-жінок у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	7%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-жінок у віці 15-49 років	

Таблиця 6.3.3

Індикатор 3, за віковою ознакою

Респонденти у віці 15-19, N=183;

Респонденти у віці 20-24, N=228;

Респонденти у віці 25-49, N=599

15-19	Числівник	Число респондентів у віці 15-19 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	9%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-19 років	
20-24	Числівник	Число респондентів у віці 20-24 роки, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	13%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 20-24 роки	
25-49	Числівник	Число респондентів у віці 25-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	8%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 25-49 років	

6.4 Індикатор 4. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого акту

Показник розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого акту, на загальну кількість респондентів у віці 15-49 років, що мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців.

Таблиця 6.4.1

Індикатор 4

Респонденти у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=95

Числівник	Число респондентів у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували	61%
-----------	---	-----

	презерватив під час останнього статевого контакту	
Знаменник	Загальне число респондентів у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	

Таблиця 6.4.2

Індикатор 4, за гендерною ознакою

Респонденти-чоловіки у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=62;

Респонденти-жінки у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=33

ЧОЛОВІКИ	Числівник	Число респондентів-чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого контакту	53%
	Знаменник	Загальне число респондентів-чоловіків у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	
ЖІНКИ	Числівник	Число респондентів-жінок у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого контакту	74%
	Знаменник	Загальне число респондентів-жінок у віці 15-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	

*Кількість випадків недостатня для проведення надійного аналізу

Таблиця 6.4.3

Індикатор 4, за віковою ознакою

Респонденти у віці 15-19 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=16*;

Респонденти у віці 20-24 роки, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=31*;

Респонденти у віці 25-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців, N=48*

15-19	Числівник	Число респондентів у віці 15-19 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого контакту	61%
	Знаменник	Загальне число респондентів у віці 15-19 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	
20-24	Числівник	Число респондентів у віці 20-24 роки, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого контакту	64%
	Знаменник	Загальне число респондентів у віці 20-24 роки, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	
25-49	Числівник	Число респондентів у віці 25-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців і використовували презерватив під час останнього статевого контакту	60%
	Знаменник	Загальне число респондентів у віці 25-49 років, які мали статеві контакти більше ніж з одним партнером за останні 12 місяців	

*Кількість випадків недостатня для проведення надійного аналізу

6.5 Індикатор 5. Процент жінок і чоловіків у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають свої результати

Індикатор розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту, на загальну кількість респондентів у віці 15-49 років.

Таблиця 6.5.1

Індикатор 5

Респонденти у віці 15-49 років, N=1010

Числівник	Число респондентів у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	14%
Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-49 років	

Таблиця 6.5.2

Індикатор 5, за гендерною ознакою

Респонденти-чоловіки у віці 15-49 років, N=515;

Респонденти-жінки у віці 15-49 років, N=495

ЧОЛОВІКИ	Числівник	Число респондентів-чоловіків у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	13%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-чоловіків у віці 15-49 років	
ЖІНКИ	Числівник	Число респондентів-жінок у віці 15-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	15%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів-жінок у віці 15-49 років	

Таблиця 6.5.3

Індикатор 5, за віковою ознакою

Респонденти у віці 15-19 років, N=183;

Респонденти у віці 20-24 роки, N=228;

Респонденти у віці 25-49 років, N=599

15-19	Числівник	Число респондентів у віці 15-19 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	8%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 15-19 років	
20-24	Числівник	Число респондентів у віці 20-24 роки, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	17%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 20-24 роки	
25-49	Числівник	Число респондентів у віці 25-49 років, які пройшли тестування на ВІЛ за останні 12 місяців і знають результати свого тесту	14%
	Знаменник	Загальна кількість респондентів у віці 25-49 років	

6.6 Індикатор 6. Частка чоловіків і жінок у віці 15-49 років, які повідомляють про дискримінаційне ставлення до людей, що живуть з ВІЛ

Індикатор розраховувався шляхом ділення числа респондентів у віці 15-49 років, які повідомляють про дискримінаційне ставлення до людей, що живуть з ВІЛ, на загальну кількість респондентів у віці 15-49 років.

Таблиця 6.6.1

Індикатор 6

Респонденти у віці 15-49 років, N=1010

Числівник	Число чоловіків і жінок у віці 15-49 років, які відповіли «Ні» або «Іноді так, іноді ні», щонайменше на одне із запитань: <ul style="list-style-type: none"> Чи купували би ви свіжі овочі у торговця або продавця, якби знали, що він є носієм ВІЛ? Чи можуть діти, що живуть з ВІЛ, ходити до школи разом з ВІЛ- 	74%
-----------	--	-----

	негативними дітьми?	
Знаменник	Загальна кількість чоловіків і жінок у віці 15-49 років	

Таблиця 6.6.2

Процент респондентів у віці 15-49 років, які відповіли «Ні» або «Залежно від ситуації» на запитання «Чи купували би ви свіжі овочі у торговця або продавця, якби знали, що він є носієм ВІЛ?»

Респонденти у віці 15-49 років, N=1010

Числівник	Число чоловіків і жінок у віці 15-49 років, які відповіли «Ні» або «Залежно від ситуації» на запитання «Чи купували би ви свіжі овочі у торговця або продавця, якби знали, що він є носієм ВІЛ?»	66%
Знаменник	Загальна кількість чоловіків і жінок у віці 15-49 років	

Таблиця 6.6.3

Процент респондентів у віці 15-49 років, які відповіли «Ні» або «Залежно від ситуації» на запитання «Чи можуть діти, що живуть з ВІЛ, ходити до школи разом з ВІЛ-негативними дітьми?»

Респонденти у віці 15-49 років, N=1010

Числівник	Число чоловіків і жінок у віці 15-49 років, які відповіли «Ні» або «Залежно від ситуації» на запитання «Чи можуть діти, що живуть з ВІЛ, ходити до школи разом з ВІЛ-негативними дітьми?»	49%
Знаменник	Загальна кількість чоловіків і жінок у віці 15-49 років	

7 Висновки і рекомендації

7.1 Обізнаність про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» і Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД

37% українців чули про інформаційну кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!».

Найбільш поширеними джерелами інформації про кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» в Україні є телебачення (29%), зовнішня реклама/білборди (14%), газети (7%), брошури (5%), Інтернет (не включаючи соціальні мережі – 5%), радіо (4%).

Найкраще запам'ятали слоган «Добровільне тестування на ВІЛ – мій вибір»: його згадала половина тих, хто чув про кампанію.

39% українців чули про **Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД**. Кампанія «Не Дай СНІДу Шанс!» підвищила поінформованість про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД: серед тих, хто чув про кампанію, 62% знають про Національну лінію телефону довіри, тим часом як серед тих, хто не знає про кампанію, тільки 25% чули про телефон довіри.

Більшість (72%) тих, хто чув про телефон довіри, знають, що дзвінки на цей номер телефону **безкоштовні**. Чверть нічого не знають про вартість дзвінків на телефон довіри і 3% думають, що дзвінки платні.

Ті, хто чув про телефон довіри, назвали такі **причини для дзвінків за цим телефоном**: у разі підозри на інфікування ВІЛ (55%); для отримання інформації про ВІЛ і СНІД (46%); щоби дізнатися, як захистити себе від ВІЛ (36%).

Молодь⁴

- 47% чули про інформаційну кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» (проти 37% серед населення загалом);
- Молодь значно частіше, ніж населення загалом, дізнавалася про кампанію із зовнішньої реклами/білбордів (22%). Ті, хто чув про кампанію, згадували слоган «Добровільне тестування на ВІЛ – мій вибір» частіше у порівнянні з населенням загалом.

Населення Дніпропетровської області

- 56% чули про інформаційну кампанію «Не Дай СНІДу Шанс!» (проти 37% серед населення загалом);
- Населення Дніпропетровської області значно частіше, ніж населення загалом, дізнавалося про кампанію по телебаченню (48%), із зовнішньої реклами/білбордів (34%), газет (23%), брошур (22%), радіо (9%);
- Ті, хто чув про кампанію, найкраще запам'ятали слоган «Обізнаність – мій вибір» (47%);
- 31% чули про Національну лінію телефону довіри з проблем ВІЛ/СНІД (проти 39% серед населення загалом);
- 57% тих, хто знає про телефон довіри, назвали причиною дзвінка потребу дізнатися, як захиститися від ВІЛ (у порівнянні з 36% серед населення загалом).

7.2 Знання про ВІЛ

⁴ Тут і далі згадуються тільки значущі відмінності між населенням України загалом, з одного боку, і Молоддю/населенням Дніпропетровської області, з іншого.

55% українців вважають, що вони дуже добре або достатньо добре **поінформовані про ВІЛ і СНІД**. 27% кажуть, що вони поінформовані погано, 10% – взагалі не поінформовані.

Протягом останнього року 87% українців отримували інформацію про ВІЛ і СНІД. Найбільш популярними **джерелами інформації про ВІЛ і СНІД** в Україні є телебачення (68%), зовнішня реклама/білборди (26%), газети/журнали (22%), брошури/листівки (14%) та Інтернет (не включаючи соціальні мережі – 14%).

Більше половини українців знають про ВІЛ таке:

- Можна інфікуватися ВІЛ і не знати про це (84% респондентів);
- Використання презервативів значно зменшує ризик інфікування ВІЛ (76%);
- Здорова на вигляд людина може бути інфікована ВІЛ (69%);
- Нині немає ліків, які цілковито виліковують від ВІЛ-інфекції і СНІДу (69%);
- Якщо людина не вживає наркотики, це не означає, що їй можна не турбуватися про ВІЛ і СНІД (59%).

Тільки третина українців знають, що ВІЛ – це не смертний вирок, і тільки чверть знають, що ЛЖВ можуть у наш час жити нормальним життям.

Згідно з громадською думкою, **головними причинами поширення ВІЛ** є: проституція (на думку 80% респондентів), контрабанда наркотиків (76%) і гомосексуальні стосунки (68%).

Більшість українців знають про **можливі шляхи передачі ВІЛ**. Найвищий рівень обізнаності про такі шляхи передачі:

- Під час переливання інфікованої крові (89% українців знають про цей шлях передачі ВІЛ);
- Під час контакту «кров у кров» з інфікованою людиною (88%);
- Під час спільного користування голками для ін'єкцій (87%);
- Під час пірсингу і татуювання (80%);
- Під час вагінального сексу без використання презерватива (80%);
- Під час користуванні чужими засобами для гоління, зубними щітками (76%).

Найменше знають про такі шляхи передачі ВІЛ:

- Через анальний секс без використання презерватива (66%);
- Через оральний секс без використання презерватива (54%).

Серед українців найбільш поширені такі **хибні уявлення про шляхи передачі ВІЛ**: при проходженні лікування в лікарському кабінеті, в якому також отримує послуги ВІЛ-інфікована людина (32% населення); через укуси комара (24%); при користуванні тією самою склянкою для пиття, якою користувався ВІЛ-інфікований (22%). Ці хибні уявлення можуть бути причиною нетерпимості у ставленні до ЛЖВ.

На думку 91% українців, найліпшим способом **запобігти інфікуванню ВІЛ** є сексуальні стосунки тільки з одним постійним і надійним партнером, який не має інших сексуальних партнерів; 82% вважають, що використання презервативів при кожному статевому акті є ефективним способом захисту.

Тільки половина українців точно знають, що сексуальний контакт без еякуляції і використання гормональних контрацептивів (наприклад, протизаплідні таблетки) не зменшує ризик ВІЛ-інфікування, і близько третини українців точно знають, що використання сперміцидів не зменшує ризик ВІЛ-інфікування. Водночас майже кожний п'ятий вважає, що такі способи контрацепції зменшують ризик інфікування ВІЛ.

Тільки 33% українців вважають, що не **потребують додаткової інформації про ВІЛ і СНІД**. Решта хотіли б і надалі отримувати інформацію насамперед про способи захисту від ВІЛ (33%) і про ЛЖВ (22%).

Молодь

- 68% вважають, що вони дуже добре або достатньо добре поінформовані про ВІЛ і СНІД (проти 55% серед населення загалом);
- Інтернет як джерело інформації про ВІЛ і СНІД (не включаючи соціальні мережі) більше популярний серед Молоді (27%), ніж серед населення загалом (14%). Тема ВІЛ і СНІДу стає дедалі поширенішою в освітніх закладах – 23% Молоді отримали інформацію в школі (проти 5% серед населення загалом) і 9% – у вищих навчальних закладах (проти 2% серед населення загалом);
- 23% вважають, що не потребують додаткової інформації про ВІЛ і СНІД (проти 33% серед населення загалом).

Населення Дніпропетровської області

- 67% вважають, що вони дуже добре або достатньо добре обізнані про ВІЛ і СНІД (у порівнянні з 55% серед населення загалом);
- 92% чули або бачили інформацію про ВІЛ і СНІД протягом останнього року (у порівнянні з 87% серед населення загалом);
- 85% вважають, що гомосексуальні стосунки – одна з основних причин поширення ВІЛ (у порівнянні з 68% серед населення загалом);
- Серед населення Дніпропетровської області значно більше, ніж серед населення загалом, поширені хибні уявлення про міфічні шляхи передачі ВІЛ, а саме:
 - користування тим самим туалетом/лазнею/басейном або сауною, що й інфікована людина;
 - спільне користування рушником, мочалкою, милом;
 - вживання їжі разом з ВІЛ-позитивною людиною;
 - через чхання або кашель;
 - вживання їжі, приготованої ВІЛ-інфікованою людиною;
- 55% назвали відмову від анального сексу одним із способів зменшення ризику ВІЛ-інфікування (у порівнянні з 38% серед населення загалом);
- 16% не потребують додаткової інформації про ВІЛ і СНІД (у порівнянні з 33% серед населення загалом);
- 34% хотіли би отримувати інформацію про лікування ВІЛ і про ЛЖВ (у порівнянні з 22% серед населення загалом).

7.3 Ставлення до ВІЛ

На думку населення, найбільш **гострою проблемою охорони здоров'я** в Україні є рак: це турбує 26% респондентів. На другому місці серцево-судинні захворювання (21%), а ВІЛ і СНІД – на третьому (16%).

66% українців упевнені, що їм **абсолютно не загрожує ризик інфікування ВІЛ** або ж **інфікування є малоймовірним**. Тільки 21% вважають такий ризик реальним («абсолютно реальний», «цілком реальний» і «п'ятдесят на п'ятдесят»); близько 12% не відповіли на запитання.

Більшість тих українців, які вважають ризик інфікування реальним, кажуть, що знають, як убезпечити себе, але в житті все може трапитися (67%); у 13% не завжди виходить вживати заходи безпеки, і 9% не знають, як убезпечити себе.

Ті українці, які гадають, що інфікування неможливе або малоімовірне, пояснюють свою впевненість тим фактом, що вони: а) мають одного постійного статевго партнера, якому довіряють (53%); б) не вживають наркотики (36%); в) не мають статевго партнера (22%).

67% українців вважають, що чоловік, який **носить із собою презервативи, не матиме поганої репутації**, а 58% українців вважають, що це також стосується й жінок, які носять із собою презервативи.

Щодо **ставлення до стосунків з новими статевими партнерами**, тільки 6% українців погодилися б, якби партнер запропонував їм секс без презерватива; 25% не впевнені, тому що не знають, що робити в такій ситуації; 39% не погодилися би на таку пропозицію; 30% опитаних вважають, що ніколи не матимуть нових стосунків. Чоловіків є більше, ніж жінок, серед тих, хто погодився б на секс без презерватива (7% і 5% відповідно). Також більше чоловіків (30%), ніж жінок (21%), не знали би, що робити, якби їхній новий партнер запропонував їм секс без презерватива. Разом з тим, жінки частіше вважають, що у них ніколи не буде нових стосунків (36% у порівнянні з 24% чоловіків).

Дві третини українців, які допускають можливість нових стосунків, взяли б на себе ініціативу і запропонували новому статевому партнеру використати презерватив. Щодо цього між чоловіками і жінками нема суттєвої різниці.

53% українців вважають, що мають доволі високі шанси переконати нового партнера використати презерватив, і тільки 11% вважають, що матимуть з цим проблеми. Чоловіки частіше, порівняно з жінками, впевнені, що їм буде неважко переконати партнера використати презерватив. Практично однакові частки респондентів запропонують (22%) і не запропонують (20%) новому партнеру пройти тест на ВІЛ. Однак більшість опитаних не змогли відповісти, чи запропонують новому партнеру пройти тест на ВІЛ перед статевим актом з ним (58%), що може означати, що це незвична для них ідея, і люди раніше не замислювалися над таким способом дій.

Молодь

- ВІЛ і СНІД викликають найбільшу тривогу (32%), рак посідає друге місце (19%), і тільки невелика частина респондентів сказали, що серцево-судинні захворювання викликають у них найбільше занепокоєння (5%);
- 27% вважають, що наражаються на ризик інфікуватись ВІЛ (у порівнянні з 21% серед населення загалом);
- 17% думають, що інфікування малоімовірне, оскільки вони завжди користуються презервативом (у порівнянні з 8% серед населення загалом);
- 46% не погодилися би, якби новий партнер запропонував секс без презерватива (у порівнянні з 39% серед населення загалом);
- Серед тих, хто припускає можливість нових стосунків, 74% готові запропонувати новому партнеру використати презерватив (у порівнянні з 66% серед населення загалом). Серед тих, хто каже, що запропонував би новому партнеру скористатися презервативом, більше чоловіків (78% у порівнянні з 69% жінок). Решта відмінностей за гендерною ознакою збігаються з відмінностями серед населення загалом.

Населення Дніпропетровської області

- Населення Дніпропетровської області демонструє найвищий рівень занепокоєння проблемами здоров'я: 38% тривожаться з приводу раку (у порівнянні з 26% серед населення загалом), 21% – ВІЛ і СНІДу (у порівнянні з 16% серед населення загалом);

- 35% вважають, що наражаються на ризик інфікування ВІЛ (у порівнянні з 21% серед населення загалом);
- 55% не погодились би, якби новий партнер запропонував секс без презерватива (у порівнянні з 39% серед населення загалом);
- Серед тих, хто припускає можливість нових стосунків, 65% думають, що їм було б неважко переконати нового партнера використати презерватив (у порівнянні з 53% серед населення загалом);
- Серед тих, хто припускає можливість нових стосунків, 30% запропонували би новому партнеру пройти тест на ВІЛ (у порівнянні з 22% серед населення загалом). 23% вважають, що їм було би дуже легко або доволі легко переконати нового партнера пройти тест на ВІЛ на початку нових стосунків (у порівнянні з 15% серед населення загалом);
- Серед тих, хто погодився би на секс з новим партнером без презерватива, і тих, хто готовий запропонувати використати презерватив новому партнеру, немає гендерних відмінностей. Однак частка чоловіків, яким неважко переконати партнера використати презерватив, більша, ніж частка жінок.

7.4 Ризикована поведінка і тестування на ВІЛ

90% українців старше 15 років мають досвід статевих контактів. Дві третини з них отримали **перший сексуальний досвід** у віці після 15 (66%), тільки 3% опитаних – до 15, решта відмовились відповідати на запитання.

З-посеред респондентів, що мали сексуальний досвід, 34% обговорювали питання безпечного сексу зі своїми партнерами; 26% обговорювали попередні сексуальні стосунки; 19% попросили своїх партнерів використати презерватив; така сама кількість опитаних пройшли тест на інфекції, що передаються статевим шляхом; 13% запитували своїх партнерів, чи проходили вони тест на ВІЛ; 8% відмовилися б від сексу в ситуації, коли партнер відмовляється використати презерватив.

61% українців мали **інтимні стосунки протягом останніх 12 місяців**. Серед них 13% завжди **користуються презервативами**, 10% – майже завжди, а 17% використовують їх час від часу або рідко. 39% не користуються презервативами, оскільки мають одного постійного партнера, 4% не користуються ними з інших причин, решта відмовились відповідати.

Серед українців, які не користуються або не завжди користуються презервативами (за винятком тих, хто не користується презервативом через наявність одного постійного партнера), 37% називають причиною відмови від презерватива довіру до партнера; 30% кажуть, що презервативи не завжди під рукою; 21% – що презервативи роблять секс менш приємним; 20% користуються іншими засобами захисту; 15% не вважають це необхідним, а 12% кажуть, що презервативи надто дорогі.

77% українців, що користувалися презервативами протягом минулого року, вважають їх переважно засобом контрацепції і тільки 36% використовують презервативи для захисту від ВІЛ.

67% українців мали тільки одного статевого партнера за останні 12 місяців.

Більше половини українців (62%) ніколи не проходили **тест на ВІЛ**, 32% – пройшли його, решта відмовились відповідати.

Серед тих, хто ніколи не користувався презервативами або не завжди ними користувався, 48% зробили тест на ВІЛ.

81% тих, хто пройшов тест на ВІЛ, назвали основною причиною свого тестування необхідність отримати обов'язкову медичну довідку про стан здоров'я; решта переважно зробили тест заради

власного спокою. Найбільш поширеними місцями проведення тесту є жіночі консультації (41%) і центри СНІДу (22%). Більшість тих, хто зробив тест на ВІЛ, були задоволені якістю тестування і консультацій (80%), 9% сказали, що задоволені, але не отримали консультацій, і тільки 3% були не зовсім задоволені.

Серед респондентів, які ніколи не проходили тест на ВІЛ, 27% зацікавлені у безкоштовному тестуванні.

Молодь

- 64% мали статеві контакти (у порівнянні з 90% серед населення загалом);
- 33% тих, у кого були інтимні стосунки за останні 12 місяців, завжди користуються презервативами (у порівнянні з 13% серед населення загалом), водночас тільки 14% не користуються презервативами, тому що мають постійного партнера (у порівнянні з 39% серед населення загалом). Головною причиною того, що презервативами не користуються або не завжди користуються, є те, що вони не завжди доступні (42% у порівнянні з 30% серед населення загалом)
- Респонденти вибірки Молодь, що мали інтимні стосунки, демонструють більше прагнення до безпечного сексу, ніж населення загалом: 54% обговорювали питання безпечного сексу зі своїми партнерами (у порівнянні з 34% серед населення загалом); 44% обговорювали стосунки зі своїми колишніми партнерами (у порівнянні з 26% серед населення загалом); 38% просили своїх партнерів використати презерватив (у порівнянні з 19% серед населення загалом);
- Серед тих, хто ніколи не проходив тест на ВІЛ, 39% зацікавлені пройти його безкоштовно (у порівнянні з 27% серед населення загалом).

Населення Дніпропетровської області

- 78% мали інтимні стосунки протягом останніх 12 місяців (у порівнянні з 61% серед населення загалом);
- 10% отримали перший сексуальний досвід до того, як їм виповнилося 15 років (у порівнянні з 3% серед населення загалом);
- 26% тих, хто мав інтимні стосунки протягом останніх 12 місяців, завжди користувались презервативами (у порівнянні з 13% серед населення загалом), однак тільки 23% не користуються презервативами тому, що мають постійного партнера (у порівнянні з 39% серед населення загалом). У Дніпропетровській області використання інших засобів захисту є значно поширенішою причиною відмови від презервативів (39%), ніж серед населення загалом (20%);
- 55% тих, хто користується презервативами, використовують їх з метою захисту від інфікування ВІЛ (у порівнянні з 36% серед населення загалом);
- Респонденти з Дніпропетровської області, що мали інтимні стосунки, демонструють більше прагнення до безпечного сексу, ніж населення загалом: 33% проходили тест на інфекції, що передаються статевим шляхом (у порівнянні з 19% серед населення загалом); 34% попросили своїх партнерів використати презерватив (у порівнянні з 19% серед населення загалом); 30% відмовились від сексу в ситуації, коли партнер відмовився використати презерватив (у порівнянні з 8% серед населення загалом);
- Серед тих, хто пройшов тест на ВІЛ, 56% тестувалися в жіночій консультації (у порівнянні з 41% серед населення загалом), 28% – у громадських організаціях (у порівнянні з 12%);
- 92% тих, хто зробив тест на ВІЛ, задоволені якістю тестування і консультацій (у порівнянні з 80% серед населення загалом).

7.5 Ставлення до ЛЖВ

Більшість українців (65%) вважають, що люди з ВІЛ мають право **на збереження в таємниці свого діагнозу**.

Думки щодо твердження, що люди інфікуються ВІЛ тільки через свою аморальну поведінку, розділились майже порівну: 44% вважають, що це твердження правильне, а 45% – не згодні/скоріше не згодні з ним.

36% порадили б людині, чий партнер інфікувався ВІЛ, продовжувати стосунки, але вживати заходів захисту від інфікування ВІЛ; 28% порадили б припинити стосунки, решта вагаються.

Було досліджено 4 рівня сприйняття ЛЖВ: сприйняття незнайомих ЛЖВ (шкала Богардуса), сприйняття знайомих у разі інфікування ВІЛ, сприйняття знайомих ЛЖВ, сприйняття ВІЛ-позитивних дітей.

Шкала Богардуса. Тільки 12% українців готові допустити ЛЖВ як колег, сусідів, близьких друзів або членів сім'ї.

Більше половини українців не толерантні до ЛЖВ: 66% респондентів згодні допустити ЛЖВ тільки як мешканців України чи гостей України, або не пускали би ВІЛ-позитивних людей в Україну зовсім. Утім, українці виявляють ще меншу толерантність до інших уразливих груп (СІН, гомосексуалів, працівників секс-бізнесу).

Сприйняття знайомих у разі інфікування ВІЛ. Майже половина українців (46%) кажуть, що якщо вони дізнаються про те, що один з їхніх друзів чи колег ВІЛ-позитивний, то це не змінить їхнього ставлення і/або вони хотіли би допомогти цьому другу чи колезі. 30% намагалися б менше спілкуватися з цією людиною або цілковито припинили б спілкування, решта не впевнені в своїй реакції.

60% тих, хто намагався б менше спілкуватися або цілковито припинив би спілкування з ЛЖВ, пояснюють це страхом інфікуватися, і тільки 18% звинувачують ЛЖВ в аморальності.

Сприйняття ЛЖВ. 5% українців мають ЛЖВ серед своїх знайомих. Серед тих, у кого є знайомі ЛЖВ, 58% кажуть, що ставляться до них як до звичайних людей, 27% намагаються уникати спілкування з ними, і тільки 4% відкрито демонструють негативне ставлення до ЛЖВ. Часто негативне ставлення пояснюється страхом інфікуватися.

Сприйняття ВІЛ-позитивних дітей. 33% думають, що ВІЛ-позитивні діти можуть ходити в одну школу разом з ВІЛ-негативними дітьми, а 28% – проти цього (решта не впевнені в своїй позиції). Ті, хто проти, аргументують свою позицію тим, що ВІЛ-негативні діти можуть інфікуватися.

Молодь

- 44% порадили б людині, чий партнер інфікувався ВІЛ, продовжувати стосунки, але вживати заходів захисту від інфікування ВІЛ (у порівнянні з 36% серед населення загалом);
- 54% кажуть, що якщо вони дізнаються про те, що один з їхніх друзів або колег ВІЛ-позитивний, то це не змінить їхнього ставлення і/або вони хотіли би допомогти цій людині (у порівнянні з 46% серед населення загалом).

Населення Дніпропетровської області

- 4% готові прийняти ЛЖВ як колег, сусідів, близьких друзів або членів сім'ї (у порівнянні з 12% серед населення загалом);

- 33% тих, хто намагався б менше спілкуватись або цілковито припинив би спілкування зі знайомим у разі інфікування ВІЛ, гадатимуть, що ця людина інфікувалася ВІЛ у результаті своєї аморальної поведінки (у порівнянні з 18% серед населення загалом);
- 23% думають, що ВІЛ-позитивні діти можуть ходять в одну школу разом з ВІЛ-негативними дітьми (у порівнянні з 33% серед населення загалом).

7.6 Рекомендації щодо змістового наповнення кампанії

Виходячи з результатів опитування, під час проведення інформаційної кампанії рекомендовано робити наголос на таких повідомленнях:

- ВІЛ передається через незахищений оральний, анальний і вагінальний статевий контакт;
- Серед усіх способів контрацепції тільки презервативи захищають від інфікування ВІЛ (така інформація є особливо важливою для населення Дніпропетровської області, серед якого поширене переконання, що й інші способи контрацепції зменшують ризик інфікування ВІЛ);
- Сексуальне задоволення при незахищеному сексі не вартує ризику інфікування ВІЛ та іншими хворобами (цей меседж особливо важливий для чоловіків, оскільки вони більш схильні до ризикованої поведінки);
- Це абсолютно нормально, коли жінка носить із собою презервативи і наполягає на їх використанні; сором'язливість не вартує того, щоб наражатися на небезпеку інфікування ВІЛ або іншими хворобами;
- Симптоми ВІЛ не проявляються одразу після інфікування; неможливо визначити, чи людина хвора тільки за її зовнішнім виглядом;
- Тестування на ВІЛ доступне – ця процедура анонімна, безкоштовна (при небажанні звертатися в організації, тести можна купити в аптеках за доступними цінами) і швидка;
- Це абсолютно нормально – попросити партнера пройти тест на ВІЛ;
- Можна безпечно жити з людиною, у якої ВІЛ, користуватися разом з нею однією ванною кімнатою, милом, рушником – усім, крім приладдя для гоління і зубних щіток. Неможливо інфікуватись ВІЛ через укуси комара;
- Не існує препаратів, здатних цілковито вилікувати ВІЛ, але нині ЛЖВ отримують лікування та не несуть загрози людям, що їх оточують. Загалом рекомендовано розповсюджувати позитивну інформацію про життя ЛЖВ, яка доводить, що вони такі ж люди, як і всі інші.

Крім того, рекомендується організувати кампанію в жіночих консультаціях, центрах СНІДу, лікарнях і громадських організаціях, де проводиться тестування на ВІЛ, з метою інформування медичних працівників про важливість консультування, оскільки 9% тих, хто зробив тест на ВІЛ, сказали, що їм не запропонували консультацій.

8 Дизайн вибірки

Загальний обсяг вибірки складає 1479 інтерв'ю: 1068 інтерв'ю з мешканцями України старше 15 років (в тому числі 211 інтерв'ю з респондентами у віці 15-24, і 110 – з мешканцями Дніпропетровської області старше 15 років), а також додаткові інтерв'ю з 200 респондентами вибірки Молоді і 211 – з мешканцями Дніпропетровської області. Додаткові інтерв'ю були проведені з метою забезпечення достатньої кількості інтерв'ю для проведення надійного аналізу.

Основою для дизайну вибірки є дані Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.

Дизайн репрезентативної по Україні вибірки включає такі стадії:

1. Спочатку вибірка була стратифікована відповідно до адміністративних одиниць (24 області і Київ – за винятком Криму і населених пунктів у Донецькій і Луганській областях, непідконтрольних українському уряду).
2. Інтерв'ю були пропорційно розподілені по адміністративних одиницях (за винятком Києва) залежно від розміру населеного пункту. В дизайні вибірки використано таке групування населених пунктів: села; міста і селища міського типу з населенням менше 50 000 осіб; міста з населенням 51 000-100 000 осіб; міста з населенням 101 000-500 000 осіб; великі міста з населенням понад 500 000 осіб. Усі населені пункти України з населенням понад 200 000 були включені у вибірку, менші за розміром населені пункти вибирались довільно із переліку, складеного за алфавітом.
3. Для Києва та інших великих міст вибірка була стратифікована за адміністративними районами.
4. Маршрути вибирались довільно у кожному населеному пункті. Кожний інтерв'юер отримав інструкції з правилами вибору початкової точки маршруту і визначення інтервалу пропуску для вибору наступних адрес. Для визначення початкової точки маршруту кількість будинків на маршруті ділилась на кількість інтерв'ю і на 2 (наприклад, 48 (кількість будинків) ділиться на 10 (кількість необхідних інтерв'ю) і на $2 \approx 3$). Таким чином, опитування стартує з 3-го будинку на маршруті. Якщо в будинку проживає кілька сімей, їх кількість ділиться на 4 – отримане число буде кількістю сімей для дослідження. Щоби визначити інтервал пропуску для вибору наступного будинку, кількість будинків на маршруті ділилась на кількість інтерв'ю (наприклад, 48 (кількість будинків) ділиться на 10 (кількість необхідних інтерв'ю) ≈ 5).
5. На останній стадії інтерв'ю проводилось з людиною, яка підходила за квотою віку і статі, квоти розраховувались для кожного інтерв'юера на основі даних Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р. Якщо за вибраною адресою за квотою підходили кілька осіб, то інтерв'ю проводилось з тією людиною, чий день народження був останнім серед членів домогосподарства у віці від 15 років. Якщо всі потенційні респонденти в будинку відмовлялись від участі в опитуванні або не підходили за квотами, інтерв'юер переходив до наступного будинку.

Дизайн вибірки для додаткових інтерв'ю відповідає тій самій схемі.

Для аналізу було розраховано три типи ваг:

1. Зважені дані для населення України відповідають розподіленню населення за віком/статтю/типом населеного пункту і адміністративними одиницями згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.
2. Зважені дані для 411 респондентів у віці 15-24 роки відповідають розподіленню населення у віці 15-24 роки за статтю/макрорегіоном/типом населеного пункту згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.
3. Зважені дані для 321 респондента у Дніпропетровській області відповідають розподіленню населення області за віком/статтю/типом населеного пункту згідно з даними Державної служби статистики України станом на 1 січня 2013 р.

Вибірка для населення України у віці 15+: розмір міста

Розмір міста:	Село	33%
	Місто з населенням менше 50 тисяч	22%
	Місто з населенням 51-100 тисяч	6%
	Місто з населенням 101-500 тисяч	17%
	Місто з населенням 500 тисяч+	22%
Разом	100%	

Вибірка для населення України у віці 15+: адміністративна одиниця

Область:	Вінницька	4%
	Волинська	2%
	Дніпропетровська	8%
	Донецька	6%
	Житомирська	3%
	Закарпатська	3%
	Запорізька	5%
	Івано-Франківська	3%
	Київська	4%
	Кіровоградська	2%
	Луганська	3%
	Львівська	6%
	Миколаївська	3%
	Одеська	6%
	Полтавська	4%
	Рівненська	3%
	Сумська	3%
	Тернопільська	3%
	Харківська	7%
	Херсонська	3%
	Хмельницька	3%
	Черкаська	3%
	Чернівецька	2%
	Чернігівська	3%
Київ	7%	
Разом	100%	

Частка тих, хто відповів

Результат відвідання		Сума	Разом адрес %	Разом контактів %
Коди	У квартирі/будинку ніхто не живе	224	4%	
	Нікого не було вдома після 3-х відвідувань	1110	20%	
	Відмовив мешканець квартири/будинку. Не відкрили двері	1798	33%	43%
	Вибраний респондент відмовився	675	12%	16%
	Вибраного респондента не застали вдома після 3-х відвідувань	24	0%	1%
	Інтерв'ю проведене не повністю (респондент відмовився)	49	1%	1%
	Інша причина	145	3%	3%
	Інтерв'ю проведене повністю після 1 відвідання	1479	27%	35%
Разом адрес		5504	100%	
Разом контактів		4170	76%	100%
Разом проведено, завершено і включено в набір даних		1479	27%	35%
Частка тих, хто відповів		35%		

Причина відмови (відмова вибраних респондентів)

		Сума	Стовпчик N %
Коди	У респондента не було часу на інтерв'ю	247	38%
	Вибраний респондент не зміг пройти інтерв'ю через погане самопочуття	52	8%
	Респондент не довіряє компанії, яка проводить дослідження	24	4%
	Респондент не довіряє інтерв'юєру	43	7%
	Респондент не хоче брати участь у дослідженні (без підстав)	172	26%
	Респондент не хоче брати участь у дослідженні через тему	116	18%
	Інша причина відмови	21	3%
	Разом	675	100%